JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. **Zaturdag, 31 December,** **N°. 105.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Soerakarta** bij VELTMAN & Co., te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor	*Batavia*	ƒ	12,50.
„ „ „ „ „	*Java*	„	15,—
„ „ „ „ „	*Buitenbezittingen*	„	17,50
„ „ „ „ „	*Nederland*	„	22,50.

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Maandag den 9den Januarij 1860, des morgens te negen uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BUITENZORG, *De Majoor-Adjudant,*
den 26sten December 1859. R. F. DE SEIJFF.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de opzigter der derde klasse bij de burgerlijke openbare werken F. W. Kuijpers.

Gesteld:

Ter beschikking van den resident van Westerafdeeling van Borneo, de opziener bij de houtbosschen in de residentie Madioen D. Macalester Loup.

Militair Departement.

Ontslagen:

Uit Z. M. militaire dienst, de eerste luitenant der infanterie F. C. Timmler.

Geplaatst:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Ngawi, de officier van gezondheid der 2de klasse J. J. James, thans ter beschikking te Batavia.

Overgeplaatst:

Bij het [illegible] bataillon infanterie te Djokdjokarta, de majoor A. [illegible]elten, van het 8ste bataillon te Ngawi.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor Weltevreden.

De [illegible] herinnert, bij deze belanghebbenden dat, de eerste mail-stoomer in Januarij den 9den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zondag den 8sten Januarij aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz. enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton, en Riouw.

Berigt voor Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennisse van belanghebbenden:

1o. dat ten gevolge gouvernements besluit dd. 21 December jl., no. 1 voor de geographische ligging van den tijdbal te Batavia is aangenomen

6° 7' 40" 2 ZBr. en

106° 18' 7" 5 OL. van Greenwich,

van welke plaatsbepaling tegen den 15den Januarij aanstaande, bij het aangeven van tijd door den tijdbal zal worden gebruik gemaakt.

2o. dat door haar zijn uitgegeven en verkrijgbaar gesteld de navolgende kaarten:

Brouwer straat, reede Natal, Baai van Jedo, reede Negata, Japansche binnenzee en landverkenningen, Japansche binnenzee en aangrenzende vaarwaters.

3o. dat door het Ned.-Ind.-schip *Columbus Almansoor*, gezagvoerder *Sech Oemar bin Matarif Ameri*, in de peiling eiland Middelburg ZZO. en kleine kombuis W ½ Z eene diepte is gevonden van 15½ voet.

President,
De Schout bij Nacht, Kommandant Z. M. Zeemagt in O.-I. en Inspecteur der Marine,
G. VOGELPOOT.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 28 tot en met den 30 December 1859.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Hommel, van de Reede. — A. W. Remmert, van Soerabaija. — J. J. R. de Jonge Oudraad, van Idem. — Ms. van Veldhoven, van Amoy.

HOTEL WILLEM II. Boshart, van Onrust. — Jellinghaus, van Palembang. — De Vos, uit het Hospitaal.

JAVA HOTEL. C. L. H. von Freijtag van Overstraten, van Makassar. — C. F. Riese, van Indramaijoe. — W. A. J. Kuller, van Soerabaija.

Vertrekkende Personen.

J. W. F. A. Lange en familie.

Advertentiën.

Getrouwd:

WILLEM EEKHOUT Jzn.
en
MARIE VAN DASTEN.

SAMARANG, 23 *Dec.* 1859. (4107)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. G. F. Harmsen, Bernard.*

AMBOINA, 6 *November* 1859. (4063)

Het zoontje, over welks geboorte wij ons den 25sten dezer verheugden, werd ons heden door den dood ontrukt.

N. VAN RIET.
M. L. VAN RIET.
ter Gouw.

[illegible]

Heden overleed tot mijne bittere smart en die mijner geliefde kinderen, mijne dierbare echtgenoote, *Amalia Catharina Berliner, Straus.*

P. BERLINER.

SAMARARG, 22 *December* 1859. (4094)

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, zal in het laatst van Januarij aanstaande, te Batavia publiek worden

VERKOCHT,

op een nader te bepalen dag; het

SUIKER ETABLISSEMENT,

„Parakantroes" gelegen in de Assistent Residentie »Krawang,"

De Likwidateurs der firmaas
de WEERDT RUIJL EN Co., te *Batavia.*
en RUIJL CRAMER EN Co., te *Soerabaija.*

W. RUEB.
D. BAUDUIN
W. J. VAN DEN BROEK.

BATAVIA, 31 *December* 1859. (4113)

In den loop der volgende maand zal door de ondergeteekenden

VENDUTIE

worden gehouden voor het woonhuis van den Heer **Aug. Schröder**, *Koningsplein*

van

Europ. **Rijtuigen**, **Wagen-Paarden**, een Perziaansche schimmel **Rijpaard**, Melkgevende

KOEIJEN **MET KALVEREN.**

En deszelfs inboedel, waaronder: Een nagenoeg nieuw **Billard** 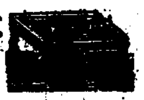 en eene

PIANO MÉCANIQUE

uit de Fabriek *A. Debain.* Paris.

(4095) CASSALETTE EN Co.

Vendutie

Wegens vertrek

te Cheribon, op een later te bepalen dag, van een zeer netten en goed onderhouden inboedel van den Heer

J. C. BOTTER,

bestaande uit:

Rijtuigen, Wagen- en Bendij-Paarden, Kasten, Schilderijen, Ledikanten, Spiegels, Hang- en Tafellampen, Zilver- en Pleetwerken en wat verder te voorschijn zal worden gebragt door

(4078) Th. VISSCHER VAN GAASBEEK.

VENDUTIE

BANDONG, 31 Januarij.

BRUIN RIJPAARD

„BABOE"

4 duim, vierspan **Schimmels** 3½ en 2½ duim,

Europesche **Koeijen**, ligte **Reiswagens** voor

2 en 4 personen, nieuwe **Pianino, Collard-Collard**, enz. (4108)

HAYDN'S AFSCHEIDS-SYMPHONIE.

door

THEODOOR DROBISCH.

(Vervolg.)

Doch ook in de tooneel- en operavoorstelling zou nieuw leven komen. Toen de vorst zich eenige maanden lang in Italië had opgehouden en weer op zijne bezittingen teruggekeerd was, hoorde men daar eensklaps het groote nieuws, dat de vorst een italiaansch operagezelschap had aangeworven. Wat in den beginne slechts gemompeld werd, bleek spoedig waarheid te zijn, want kort daarna verscheen de beroemde italiaansche zangeres Molteni Agricola, die buitendien voor eene eerste schoonheid gold en op ongehoord prachtigen voet leefde.

Met haar tegelijk kwamen ook de te Bergamo geboren tenor Cartellieri en de bassisten Genaralie en Bonareri aan. De bas-buffo Salimboni kwam eerst later op; hij zat te Venetië om speelschulden gevangen en moest eerst voor driehonderd ducaten gelost worden.

Zoo had men thans dus in het orkest en op het tooneel Italianen, Duitschers en Bohemers, en om den troep voltallig te maken, waren er zelfs twee vaste luite- en vioolmakers bij.

Kapelmeester Haydn had nu voortaan alle handen vol werk, want geen onder de italiaansche zangers, of hij won in zijn lievelingspartij optreden, en ieder sloeg hem eene aria voor, die hij op 't eerste concert zingen wou. — Zoo doende moet de kapelmeester dus wel menig lief plan opgeven, en hoog door hem geachte meesters, als Gluck, Hasse Telemann, Emanuel Bech enz., zeer tegen zijn zin vooreerste op zij zien schuiven. Men sprak enkel over componisten uit het land *wo die Citronen blühen,* en al 't verdere was lapperij en deugde niet. — Desniettegenstaande wist Haydn het tegen het eerste concert op een accoord te gooijen. Hij maakte dezen dag tot een der roemrijkste in de jaarboeken der muzikale kapel, en vooral was de heerlijke symphonie in D-dur, door Haydn opzettelijk voor deze gelegenheid geschreven, een werk, dat den bij de repetitiën tegenwoordigen graaf Erbach zoo aantrok, dat hij zich meê aan de eerste viool plaatste. Op dit instrument meester, hield hij het tot de laatste streek meê uit en was onuitputtelijk in lofspraken op den genialen componist.

Bij de algemeene werkzaamheid, welke Haydn hier ontwikkelde, kwam nog het voldoen aan de vele aanvragen, waarmede hij als overstelpt werd, daar nu een domheer of bisschop hem 't componeren eener mis, dan een generaal hem de vervaardiging van een marsch voor zijne regements-muziek kwam opdragen en niet rustte, voordat hij het gevraagde in handen had. — Met eer overladen en van alle uiterlijke zorgen ontheven, beleefde Haydn dus thans een gelukkigen tijd, maar er moesten toch ook uren komen, die zijn geluk verbitterden en er gal en alsem onder mengden. — Wee een tooneel-of muziekdirecteur, als bij voorkomende gelegenheden zijn bloed zoo in gisting geraakt, dat hij zich ergert! dan is 't leelijk en loopt de boel fout, want juist op eene plaats als de zijne is volmaakte kalmte en zelfbeheersching noodig. Wien echter had bij de kabalen, bij al 't gehaspel en geharrewar met de italiaansche en duitsche zangers de gal niet wel eens moeten overloopen?

Slechts al te spoedig zou Haydn dat ondervinden; want toen het tweede deel van Badia's oratorium „De profeet Elias" zou worden uitgevoerd, kwam Cartellieri, die de hoofdpartij zong, met allerhande kuren en snorrepijperijen voor den dag. Haydn zocht hem met vriendelijke woorden daarvan af te brengen, doch de zanger meende, dat men hem hier geen lesje behoefde te geven: hij was elève van het conservatorio te Massa-Carrara geweest, had maëstro Porpora voldaan en wist opperbest wat zingen is. Hij smakte de noten in een hoek neêr en verbruide meê zingen. Zijne halstarrigheid maakte, dat de opvoering niet plaats hebben kon.

Op soortgelijke wijze ging het met de zangeres Molteni Agricola, die in eene duitsch opera van Fux hare aria's en duetten in 't italiaansch verkoos vertaald te hebben, terwijl de anderen duitschen tekst zongen. — Zoo heerschte overal nijd, afgunst en weerspannigheid, want al die vreemde snuiters en stoethaspels hadden het te goed en schaamden zich niet, van de bekende goedheid

In den jare 1800 negen vijftig den vijftienden December, ten verzoeke van meester JOHANNES PIETER VAN OSSENBRUGGEN, advocaat en procureur bij den Raad van Justitie te *Samarang*, agerende voor LOUISE FREDERIKA MOREAU, zonder beroep, wonende te *Pattie*, echtgenoote van KAREL LODEWIJK ALEXANDER NETTEKOVEN, laatstelijk mede te *Pattie* woonachtig, domicilie stellende ten kantore van genoemde procureur in de Oude Kerkhofstraat no. 550, en uit kracht van het verlof door den Raad van Justitie te *Samarang*, bij extract uit het audientie blad, gehouden op Woensdag den drie en twintigsten November 1800 negen en vijftig verleend, tot het doen eener tweede dagvaarding;

Heb ik ABRAHAM PIJL, deurwaarder bij den Raad van Justitie te *Samarang* en aldaar woonachtig,

Ten tweeden male
Gedagvaard

KAREL LODEWIJK ALEXANDER NETTEKOVEN, laatst gewoond hebbende te *Pattie*, doch thans afwezig, gevolgelijk mijn exploit doende bij aanplakking aan de voorname deur der vergaderzaal van den Raad van Justitie te *Samarang*, terwijl een tweede afschrift van dit exploit aan den ingang van het residentie kantoor te *Japara* zal worden aangeplakt, alsmede door overgifte van een afschrift van dit exploit aan het openbaar ministerie van gemelden Raad, die 't oorspronkelijke met gezien heeft geteekend en voorts nog bij plaatsing dezer dagvaarding in den Java-Bode en in de Javasche Courant.

Om na verloop van drie maanden zijnde op Woensdag den acht en twintigsten Maart 1800 zestig, des voormiddags ten negen ure, te verschijnen ter openbare teregtzitting van den Raad van Justitie te *Samarang*, gehouden wordende in het daartoe bestemde locaal binnen dezelve stad.

Ten einde:

Aangezien de gedaagde op den 29 Augustus 1800 vijf en vijftig per praauw Tjemplon van *Soerabaija* is gestevend naar *Djawana*, residentie *Japara*,

Aangezien die praauw den 30 Augustus daaropvolgende door eene hevige windvlaag is omgeslagen en vergaan, bij welken ramp bijna alle zich aan boord bevindende personen zijn omgekomen,

Aangezien uit eene missive van den adsistent resident voor de politie te *Soerabaija*, dd. 18 October 1855 no. 4019 blijkt, dat er alle reden bestaat om te veronderstellen, dat de gedaagde bij die gelegenheid is verdronken,

Aangezien meer dan drie jaren zijn verloopen sedert gemelden ramp heeft plaats gehad, zonder dat er berigt is ingekomen van het aanwezen of van het overlijden van den gedaagde (art. 467 Burgelijk wetboek, en staatsblad 1856 no. 82),

Aangezien de eischeresse belang heeft, dat in dezen stand van zaken bij geregtelijk gewijsde het vermoedelijk overlijden van den gedaagde worde uitgesproken,

Zich mitsdien aangemelden Raad, hetzij in persoon, hetzij door iemand van zijnentwege van zijn aanwezen te doen blijken, onder aanzegging, dat ingeval noch de gedaagde, noch iemand van zijnentwege op deze dagvaarding mogt opkomen en alzoo niet behoorlijk van zijn aanwezen mogt blijken, door de eischeresse zal worden geconcludeerd, dat haar daarvan zal worden verleend acte, en tevens verlof tot het doen eener dergelijke derde dagvaarding.

En heb ik deurwaarder exploit doende, afschrift gelaten als boven.

(w.g.) Am. PIJL.
Gezien en afschrift overgenomen,
De Officier van Justitie bij den Raad van Justitie te Samarang,
(w.g.) A. M. FOKKER.
Voor copij conform.
(4075) J. P. VAN OSSENBRUGGEN.

De ondergeteekenden ontvingen
direct van Europa:
EEN ASSORTIMENT

Stangen voor Rijpaarden,

bijzonder soliede en net bewerkt,
benevens:

WAARLOOZE TRENSEN

EN

KINKETTINGEN.

(4046) VAN WALCHREN EN Co.

MAISON
N. PASCAL,

Fabrikant de Chaussures de Paris.

Vient de recevoir directement de Paris par le navire *Hollandia*,

un grand Choix de Chaussures pour hommes, Dames et Enfans.

CHAUSSURES.

BRODEQUINS, CHEVREAUX CLAQUÉS VERNIS,
BRODEQUINS SATIN LAINE CLAQUÉS VERNIS.
SOULIERS VERNIS ELASTIQUE.
SOULIERS VERNIS ESCARPINS AVEC BOUCLES,
Un grand assortiment de PANTOUFFLES à la PARISSIENNE, BRODÉ à la main.

CHAUSSURES POUR DAMES.

Brodequins satin laine noir Elastique.
Souliers Chevreaux doré noeuds et talons.
Souliers satin noir talons et noeuds.
Souliers satin blanc talons et noeuds.
Souliers satin marron talons et boucles.

Un grand assortiment de **cuirs vernis, vernis rayé elastique, galons, rubans satin laine, noeuds et boucles,** *plus une grande quantité* **de formes nouveaux modèle** de toutes grandeur pour fabrication de Chaussures sur mesure. (4110)

E. RINCHON

a l'honneur d'informer le public de Batavia, qu'il vient de recevoir directement de *Paris* par le navire **Hollandia,**
une facture

HAUTES NOUVEAUTES:

Robes de Soie, Barège grenadine, Jaconnas, Gaze dona Maria, Mousselines brodeés à volants, Louaves mousselines, Mantelets, matineés, Sorties de Bal, Chapeaux, Coiffures, Voiles, Gants Jouvin, Rubans, Corsets Eventails, Parasols, Broches, Chaînes Sautoire, Bracelets en Jais, ainsi qu'un Assortiment complet de Chaussures.

Son Magasin est également pourvu des dernières nouveautés pour Messieurs telles que pantalons tricot, Fantaisie, Gilets, Chemises, Chapeaux, etc. etc.
(4111)

ANCIENNE MAISON SEUFFERT,

COMBET, *Successeur.*

Prévient les personnes qui l'honorent de leur confiance, qu'il vint de recevoir directement de Paris,

par le navire *Hollandia*, un assortiment Complet de

CHAUSSURES,

pour hommes, dames et enfants, ainsi que des **mules de chambre** pour hommes et des **Pantoufles, Chevreau doré brodé** pour dames. (4116)

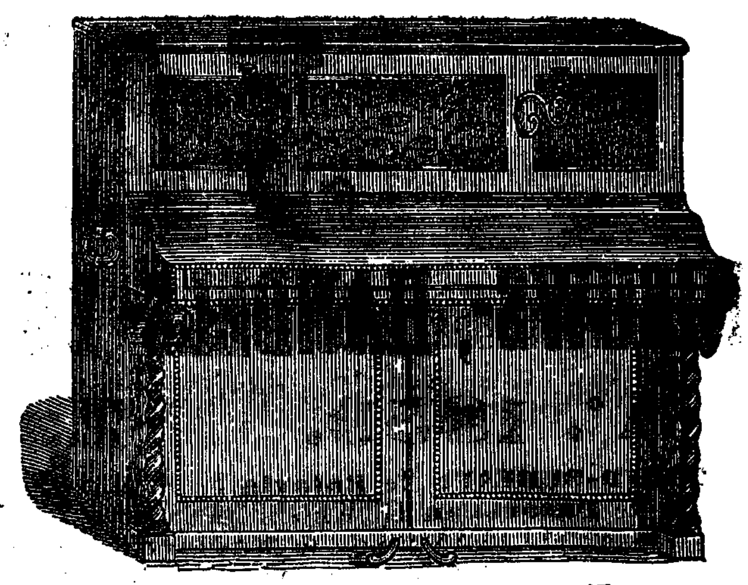

F. BERDEN & Cie
FAB.T DE PIANOS
A BRUXELLES

Depôt pour tout Java.

CASSALETTE & Cie.
Per *laatste schepen* ontvangen
EENIGE

PIANO'S,

vervaardigd in de fabriek der Heeren
F. BERDEN & Co.,
te Brussel.
(3990) CASSALETTE EN Co.

BESTE ZEMELEN,

à *f* 2,— de zak van 50 pd.
(4076) LEROUX EN Co.

Verkrijgbaar bij

TIO TJENGHIANG,

op Passer-Baroe:

AMANDELEN VOOR GEBAK,

de 1000 stuks *f* 3.—
Gomelastieke Overschoenen,
groote en kleine.
ALSMEDE:

VERSCHE ANSJOVISCH,

à *f* 2.— de flesch. (4089)

WISSELS OP NEDERLAND,

verkrijgbaar bij de faktorij der Nederlandsche **Handel-Maatschappij** en bij hare agentschappen te **Samarang** en te **Soerabaija.**
(4088)

INSTITUUT VOOR JONGE HEEREN.

Koningsplein Hoek Gang-Holle.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijne inrigting Donderdag den 5den Januarij 1860 weder zal geopend zijn.

I. J. J. SNELLEBRAND.
(4106) *Instituteur.*

---

en grootmoedigheid van den vorst misbruik te maken. Zelfs in het orkest begonnen er al enkele schurfte schapen onder te loopen. Den armen Haydn liep daarbij 't hoofd dikwijls om; hij deed alle moeite om 't roer regt te houden, om toch maar te sussen, vrede te maken en te beletten, dat de vorst van al dat ergerlijk schandaal iets te hooren kreeg. Deze evenwel droeg van al 't gebeurde lang kennis, doch hield zich ziende blind en liet vooreerst blaauw blaauw blijven.

Op zekeren dag had Haydn ook zoo weder eene ontmoeting gehad, die hem in zijn hart zeer deed. Om zich te verzetten, was hij diep in het park opgegaan en had zich daar op een lief eenzaam plekje neergezet, waar heer Lickel, de eerste viool van 't orkest, hem opzocht. Deze was een echt kunstenaar, een man van grondige en uitgebreide kennis en Haydn innig toegedaan.

Lickel nam aan zijne zijde plaats op 't oogenblik, toen Haydn zijn oog weemoedig op de ondergaande zon hield gerigt. Lickel stoorde hem niet in zijne beschouwing, maar nam eerst na eene geruime poos het woord en zeide: »Ja, in volle pracht gaat zij daar onder, die heerlijke zon, zoo helder en zoo rein! Wie weet echter, hoe spoedig een wolk haar omnevelen zal? Dat is de geschiedenis van geniale menschen. Evenzoo treedt hun vaak drieste onwetendheid in den weg. Maar is één widzuchtje niet vaak voldoende, om die nijdige wolk te verdrijven? Evenzoo kan soms een klein toeval der blinde menigte de oogen openen. De gemeene hoop verwerpt alle verbetering, en wie zich tegen de oude sleur en slenter verzet, dien vreest of veracht men. Dat is de loop der wereld."

»Ja, de loop der wereld!" riep Haydn haastig, terwijl hij zijns vriends hand vatte; »de loop der wereld, waaraan slechts God en de tijd een andere rigting vermogen te geven."

De ware kunstenaar gevoelt zijne eigene waarde en zijne kracht. Deze geestelijke magt deed ook Haydn gelden, als hij zijn maatstokje in de hand had en bij den orkestlessenaar stond. Evenals die oude joviale kapelmeester, die in zulke oogenblikken plagt te roepen: »Nu, kinderen, houd alle vriendschap op!" ging ook Haydn met ernst te werk; voor de kunst had hij een heilig ontzag, want zijns inziens waren kunst en religie een.

Zoo trouwens dachten niet allen in dien aan de kunst gewijden kring. Toen Haydn op zekeren voormiddag de comische opera »Spartacus" van Porfile liet instuderen, ontstond er andermaal gehaspel tusschen enkele zangers, die de een den ander zijne rol niet gunden.

De reeds lang bestaan hebbende disharmonie sloeg bij de heetgebakerde Italianen tot twist en gekijf over, en de hemel weet, of men elkaêr op het kleine tooneel niet bij de lurven zou hebben gekregen, had zich uit eene donkere loge niet eensklaps de welbekende stem van vorst Esterhazy doen hooren. Met graaf Chotek wandelende, was bij den Muzentempel voorbijgekomen en, door het daar heerschende spectakel opmerkzaam geworden, ongemerkt binnengetreden.

In plaats van die comische opera, werd hier nu een drama opgevoerd, welks held de vorst in eigen persoon was. »Mijne heeren," riep hij met vaste stem, »ik weet dat de kunstenaar hartstogtelijk is en dat men hem daarom veel moet toegeven. Dit heb ik lang en veel gedaan; maar nu is mijn geduld uitgeput. Ik haat en verfoei niets meer dan ondankbaarheid, en daarmede beloont gij toch mijne inschikkelijkheid en verschooning. Kort en goed, ik ben die dingen moê en geef u bij dezen kennis, dat met het einde dezer maand tooneel en kapel als ontbonden zijn te beschouwen.

Met deze woorden verliet hij de loge.

Op het gezigt aller muzikanten stond bange schrik en ontsteltenis te lezen. Zij zaten eenige minuten als versteend; doch eindelijk wipten zij van hunne stoeltjes op en gaven aan hunne bezorgdheid en hun spijt over het magtwoord van den vorst in afgebroken woorden en uitroepingen lucht.

Minder indruk hadden de woorden op de zangers gemaakt. Zij meenden: kurken zielen verzuipen niet en, is 't hier niet, dan kunnen wij wel weer op een andere plaats te regt. Zij zochten hun bedankt worden

Théâtre Français de Batavia.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, 2 Janvier 1860.

5me. représentation du 2me. mois de l'abonnement.

La Sirène,

Opéra-comique en 3 actes

Le Directeur Gérant,
VAN KINSBERGEN.
(4105)

BATAVIAASCH TOONEEL.

Met wijziging van het vroegere Tarief is door de Directie bepaald dat zich kunnen Abonneren

Hoofdkommiczen voor . . . . *f* **15** s' maands.
Eerste id. . . . . » **12** »
Tweede id. . . . . » **10** »
Derde id. . . . . » **8** »

De Directie voornoemd,
J. M. TIEDEMAN,
President.
VAN DEN BROEK,
Secretaris.
(4112)

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA

Algemeene Vergadering

op Zaturdag den 7den Januarij 1860.

Namens de Directie
De Secretaris
BRUGMAN.
(4068)

SPAARBANK

Zitdagen 3 en 17 Januarij 1860

(4090)

Het

MAGAZIJN VAN PIANO'S

van

DUBRAY & Co.,

Gang Patjenongang,

is ruim voorzien van uitmuntende Piano's in verschillend model, uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.

Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.

Piano's in Ruil en te Huur.

Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs *f* 25.— per kwartaal. Reperatie van allerlei soorten van instrumenten.

Muziek, Instrumenten, Snaren,

en eindelijk:

ORGUES à MANIVELLES.

(3988)

EENE JUFVROUW,

dezer dagen uit Nederland gearriveerd, biedt zich aan ter verzorging en opleiding van **jonge kinderen** en tot het dirigeren van eene huishouding. Zij verstaat alle vrouwelijke handwerken en is genegen om voor de kleeding der kinderen te zorgen.

Adres: Lt. B. *Java-Bode*, franco. (4087)

VERLOREN

een **Japansch Hondje**, op *Goenong-Seharie*, de eerlijke vinder wordt verzocht hetzelve, des verkiezende tegen beloning, terug te bezorgen in het Hôtel Willem II. (4075)

Wordt gevraagd:
een bekwaam

KLERK,

liefst *Candidaat Notaris*, ten kantore van

(4091) D. BODDE, *Notaris*.

Brieven franco.

EENE WEDUWE

van den fatsoenlijken stand en van de Protestantsche **Godsdienst**, zou zich gaarne belast zien met de verzorging van eenige kinderen gedurende de reis naar Europa, dan wel, eene vertrekkende familie vergezellen onder zekere voorwaarden nader overeentekomen.

Adres
SCHIMMELPENNINCK & Co.

BATAVIA, 28 *December* 1859. (4077)

TE KOOP **Een**

MIJLORD,

zoo goed als nieuw,

met een span hardloopende

SANDELWOOD PAARDEN.

Adres

(4065) J. RENAUD.

TE KOOP:

DE LANDEN

TJILILITAN,

MEESTER CORNELIS,

en

DJATIE NEGARA.

Nadere informatiën te bekomen bij

(4114) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

TE KOOP

JATTIE,

NIEUW ZEELANDSCH GREENEN

en diverse andere

HOUTSOORTEN,

gezaagd of te zagen

op optegeven afmetingen, aan de Machinen fabriek

en

HOUTZAAGMOLEN

van

(3844) J. B. DROSSAERS.

TE KOOP

Een goed beklante

WAGENVERHUURDERIJ.

Adres

(4066) J. RENAUD.

Blijkens acte, heden voor mij Notaris onder nummer 101 gepasseerd, zal met den 24 Junij 1860 de Heer

Aganoor Petrus Aganoor

ophouden lid te zijn der firma

„B. ANDREAS en Co.,"

en heeft hij van af heden geene bevoegdheid meer tot beheer en teekening.

Afgekondigd ingevolge art. 31 W. V. K.

(4064) D. BODDE.

BATAVIA, 24 December 1859.

Dissolutie.

Bij acte, heden voor mij Notaris onder nummero 109 gepasseerd, tusschen de Heeren ***Salomon Benjamin van Kleeff*** en ***Samuel Wolff van Hogezand*** *junior*, is tenzelfden dage ontbonden hunne firma ***S. B. van Kleeff & Co.***

De Heer *S. B. van Kleeff* is belast met de liquidatie.

Afgekondigd ingevolge art. 31 W. v. K.

(4079) D. BODDE.

BATAVIA, 27 December 1859.

De Ondergeteekende blijft van af **1 Januarij** de zaken op denzelfden voet continueren, onder de Firma van

S. B. VAN KLEEFF & CO.

(4104) S. B, VAN KLEEFF.

Van af heden heeft het belang van wijlen den Heer

ELEAZAR GREGORY GASPER

in onze firma opgehouden.

GASPER EN Co.

BATAVIA, 31 Decb. 1859. (4119)

The interest in our firm of the late

ELEAZAR GREGORY GASPER Esq.

ceases this day.

GASPAR EN Co.

BATAVIA, 31 December 1859. (4120)

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ¾% »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾% »

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1% »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1¼% »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . 1% »

E. MOORMANN *&* Co., te *Batavia*.
C. DAMNITZ *&* Co., te *Samarang*.
(3938) P. KERVEL *&* Co., te *Soerabaija*.

---

zoo luchtig mogelijk op te nemen, hoewel zij toch ieder voor zich begrijpen moesten, dat het moeite zou kosten, ergens zoo goed en voordeelig weer aan te landen.

Maar die arme sukkels van orkestleden! 't Was niet te ontkennen, dat het geluk enkelen onder hen wel wat al te weelderig en te overmoedig had gemaakt; maar des te zwaarder voelden zij zich dan nu ook door den slag getoffen. Alle dartelheid, alle lust was uit het verbluft kunstenaarsvolkje geweken; die vroeger 't hardst geschreeuwd en gekraaid hadden, lieten thans 't allerjammerlijkst de moedveeren hangen, het gansche orkest geleek een Es-mol accoord der somberste gemoedsen zielsstemming.

De slag was inderdaad hard, daar de meeste orkestleden met vrouw en kind gezegend waren. Zoo werd dan nu lang raad gehouden over wat men doen zou, om den vorst zijn vonnis te doen intrekken. Aller eerste gedachte was aan Haydn. Deze moest hun voorspraak wezen, want zijn woord vermogt veel bij den vorst. Voordat hij daartoe werd aangezocht, had Haydn nogtans reeds met vaderlijke voorzorg aan zijn orkest gedacht. Toen hij reeds klaar stond, om eene audiëntie aan te vragen, verscheen een lakkei, die den kapelmeester verzocht, terstond bij den vorst te komen.

Toen Haydn in den salon trad, kwam zijn doorluchtige beschermer hem vriendelijk te gemoet en zei: »Mijn beste kapelmeester, de bom is gesprongen en ik moet nu verder voor u zorgen. Mijn doel voor u is Engeland, is Londen. Ik zal u een brief aan ons gezantschap meegeven en ook eenige regels aan lord Kelly, die reeds bewerkt heeft, dat Abel in Londen directeur is geworden van de koninklijke kapel."

Haydn was diep geroerd door de goedheid van den vorst, maar vond eindelijk toch woorden en stelde zijn hoogen beschermheer de treurige toekomst der muzikale kapel in eenvoudige, maar treffende woorden voor.

Hij was een vader, die voor zijne kinderen sprak, maar — vruchteloos. Vorst Esterhazy had te veel goede gronden, om zich van zijn eenmaal genomen besluit weder te laten afbrengen.

Bedroefd verliet de kapelmeester het vertrek. Op zijn gelaat kon ieder lezen, dat zijne voorbede niet het gewenschte gevolg had gehad. De treurige tijding ging van mond tot mond en de een sloeg dit, de ander dat middel voor, dat misschien nog kon helpen. Zelfs de vrouwen hielden in deze gewigtige aangelegenheid haren raad niet t'huis, en de vrouw van den fagottist Hutsler oordeelde in allen ernst, dat het een goed ding zou zijn, als men de onnoozele kinderen in witte jurkjes, japonnetjes of hemdjes stak en op bloote voetjes naar het slot liet trekken, om een voetval voor Zijn Excellentie te doen, die wel een steenen hart moest hebben, als hij zich door zoo'n schouwpel niet vermurwen liet.

Kortom, er werden, om zoo te zeggen, alle registers getrokken en niets bleef onbeproefd. Alleen de italiaansche zangers schenen zich hun ontslag minder aan te trekken. Signora Molteni Agricola ging nog even druk in haar phaëton toeren en pochte, dat men haar tegelijk uit Venetie, Milaan en Napels engagementen had voorgesteld. Even onbezorgd waren de zangers Cartellieri en Salemboni. De eerste meende in die onverwachte opzegging nog een buitenkansje te zien, want daar hij met den vorst een contract voor een vol jaar had gesloten, zoo kwam hem volgens zijne berekening eene afkoopsom van op zijn minst tienduizend ducaten toe.

(Wordt vervolgd.)

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel van Vlissingen, van Heel & Derosne Cail & Co. — te Amsterdam.

De ondergeteekenden agenten van voormelde fabrikanten, bevelen zich voortdurend aan, voor de levering van alle soorten van

MACHINERIE en GEREEDSCHAPPEN.

Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren
B. J. van Eck en Co. te Soerabaija.
van den Broek en Veeckens » Samarang.
en Saporlas en Co. » Cheribon.

(5989) DÜMMLER EN Co.

Genezing te Calcutta, van de Jicht door middel van de

HOLLOWAY'S ZALF.

Copij van een' brief den 14 Maart 1859, ontvangen van Babo v. Bussumbee Law, hoofdkommies bij de policie te Calcutta.

Aan Professor Holloway, 242 strand London.

Sir! Sedert verscheidene jaren geregeld lijdende aan jicht of rhumatische pijnen, en alles beproefd hebbende zonder eenige beterschap te bespeuren, ben ik ten laatste tot het gebruik van uwe zalf en pillen gekomen. Ik ben thans zoo gelukkig u met een dankbaar hart te kunnen melden dat ik al spoedig eene groote verligting ondervond, en met het gebruid der medicijnen voortgaan den laatste winter vrij wel was en nu nog steeds in het bezit eener goede gezondheid ben. Mijnen opregten dank bied ik u daarvoor bij deze aan; ik gevoel niet erkentelijk genoeg te kunnen zijn, voor het voorregt dat ik geniet ten gevolge van het gebruik uwer niet genoeg te waarderen zalf en pillen, en zal alles doen om u bij mijne vrienden aan te bevelen.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3. — *f* 5. —.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (4070)

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR

Brand- en Levensverzekeringen.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*
(5959) W. MAJOR en Co., *Passaroeang.*

H. M. van Dorp te Batavia,

Wederom ontvangen:

Stalen Meetlijnen, Duimstokken van 4 en 2 voet,

met Nederlandsche, Amsterdamsche en Rhijnlandsche maat.

IJVOREN DUBBELDE PALMEN,

GLAZEN DRIEHOEKEN,

Glazen- en Ebbehouten-Linialen, stellen Koper Gewigten.

Extra fraaije

stereoscopen

met keur van **Voorstellingen op Glas en karton.**

Perlamoer en IJvoren Portesplumes

Wissel- Rekening- en BoomPortefeuilles,

groote Inktkokers

van Marmer, Ebbenhout en Brons voor de Schrijftafel,

Marmeren Presses Notes en Presses Papier,

BUREAU ETAGÈRES,

en verder alles wat tot den kantoor- en Bureau-Handel behoort in groote verscheidenheid. (4093)

VISITEKAARTJES,

Gewoon Letterdruk en Gelithographeerd,

op porcelein en ander fijn carton, zwart, verguld of verzilverd,

bij den Boekhandelaar

(4100) H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859.

HANDELS-DRUKKERIJ.--LITHOGRAPHIE.

H. M. VAN DORP, BATAVIA.

Steeds voorzien van de nieuwste en fraaiste

LETTERSOORTEN EN BLOEMEN,

VOOR

Circulaires, Rekeningen, Charterpartijen, Wissels *met fraai, onderdruk*, **Kleuren Druk, Boombrieven.**

STAAT- EN TABELWERK,

WISSELBOEKEN,

VISITE-KAARTJES

Goud- en Zilverdruk, met en zonder gebloemde randen. (4117)

JAVA-BODE.

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1860** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur,*
H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok** en **Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co.** te Passoeroeang; **Veltman & Co.** te Soerakarta, **G. A. Hoogenraad** te Madioen; **H. R. Van Wijk, Rzn.** te Padang; en voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries.** (4071)

Muzen Almanak.

1859–1860.

à *f* 5.— franco per post *f* 6,—

Bij
(4098) H. M. VAN DORP, *Batavia.*

KANTOOR-AGENDA,

1860.

Prijs *f* 5,—, franco per post *f* 6,—,
Uitgegeven door
(4097) H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859.

Kantoor-Almanak

1860,

à *f* 1,50 opgeplakt en *f* 1.— onopgeplakt.
Uitgegeven en te bekomen bij
(4096) H. M. VAN DORP.

G. Kolff & Co., te *Batavia*,

ontvingen een nieuw factuur:

KANTOOR-BOEKEN,

in verschillende formaten en liniering, soliede gebonden.

REKENING-PAPIER, REKENING-COURANT POST-PAPIER.

Alle ***Kantoorboeken*** niet voorradig worden op aangegeven model gelinieerd en gebonden. (4103)

ALMANAKKEN

met Dames Portretten

voor 1860, ad *f* 1.—

Bij
(4099) G. KOLFF & Co.

Gelithografieerde

VISITE-KAARTJES

in verschillende letter en formaat, te Batavia
bij
(4101) G. KOLFF en Co.

1860.

Indische Zak-Agenda's

voor Kantoor- Huishoudelijk gebruik met

INDISCHE KANTOOR-ALMANAK

ad *f* 3.— het stel *franco* per post.
Ontvangen bij
(4102) G. KOLFF EN Co.

TOOVERLANTARENS

in verschillende grootte met nieuwe figuren,

SCHAAKBORDEN

met toebehooren,

LOTTO SPELEN.

Ontvangen bij
(4115) G. KOLFF EN Co.

Houders van Cognossementen aan order

GECONSIGNEERD, OVER

A 102/104.	5 kisten	PROVISIEN.	*afgeladen te Amsterdam door Pott en Hagen,*
» 1/100.	100 vatjes	LOODWIT.	
» 101.	1 kist	LAK	

alhier aangebragt per **Nieuw Holland**, gelieven zich bekend te stellen bij
(4055) B. KOPERSMIT EN Co.

VERTREKDAGEN

DER

STOOMBOOT OENARANG,

kapt. S. VAN HULSTIJN.

WIND EN WEER ZULKS TOELATENDE

Van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAIJA,
3e. en 18e. Januarij en 2e. Februarij.
Van SAMARANG naar SOERABAIJA,
6e. en 21e. Januarij en 5e. Februarij.
Van SOERABAIJA naar SAMARANG en BATAVIA,
10e. en 25 Januarij.
Van SAMARANG naar BATAVIA,
12e. en 27e. Januarij.

Informatiën bij *de Agenten*,
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.
Batavia, 28 December 1859. (4074)

HET STOOMSCHIP PADANG,

kapitein GUIJOT,

vertrekt 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail naar

Samarang, Soerabaija, Makassar, Timor Koepang, Delhi en de Molukken.

Informatiën bij
(4083) W. CORES DE VRIES.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG

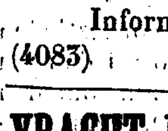

direct, met de Ned. Indische bark

SARA ELEONORA,

kapitein **SCHUIJMER,**

vertrekkende op den 7 Januarij.
Informatiën bij de *Gezagvoerder* op Tana-Abang of bij *de Agenten*
(4118) CASSALETTE & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 31 December 1859, No. 105.

Drukpersvrijheid.

E pur si muove.
Galileo Galilei.

Toen de mannen der Fransche omwenteling de drukpersvrijheid als een onvervreemdbaar regt handhaafden, en bij de constitutie van 1791 als beginsel vaststelden: "la liberté à tout homme de parler, d'écrire, d' imprimer et publier ses pensées sans que ses écrits puissent être soumis à aucune censure ni inspection avant leur publication "hebben zij eene der knellendste banden verbroken, waarin eene verkeerd begrepene staatkunde den menschelijken geest geketend hield, en zich in de geschiedenis der beschaving een gedenkzuil opgerigt, waarop tijdgenoot en nageslacht steeds met dankbare bewondering staren zal.

Frankrijk overstroomde het verouderd Europa met zijne zegevierende legerscharen, en zelfs toen de bruischende stroom door opgevolgde coalitien binnen den ouden oever werd terug gedrongen, liet het als een vruchtbaar bezinksel de duur gekochte staatsburgerlijke regten als een erfdeel der volken achter, ter vervulling van het prophetisch gesproken woord: "nous portons la liberté aux nations de la terre."

Sedert werd deze vrijheid de twistappel tusschen de volken en hunne regenten, en heeft aanleiding gegeven tot een strijd, gewigtig om zijn onderwerp, leerzaam in zijne lessen, en geregtvaardigd door zijn einddoel.

De strijd tegen de drukpersvrijheid heeft vorsten hunne troonen gekost, het geweld van regenten is onder de hamerslagen dezer vierde staatsmagt uiteengespat en de staatkunde van vergrijsde staatsmannen is herhaaldelijk te schande gemaakt — of, zoo de kansen keerden, werden de volken met de ijzeren roede van het verbod en de censuur gegeeseld.

En deze strijd is nog niet uitgestreden: onverdroten duurt hij voort; verbodswetten worden uitgevaardigd, en drukpers-processen vinden nog hunne plaats in de annalen onzer regtsbedeeling.

En wat zal het einde zijn van den strijd?

Zie—zes duizend jaren heeft het menschelijk geslacht noodig gehad, om tot het bewustzijn op te klimmen, dat de slavernij eene misdaad is; gedurende een volle eeuw is Europa één rookend bloedblad geweest ter afschudding van de slavernij der gedachte en des geloofs —en wij mogen vertrouwen, dat men ook tot het inzigt komen zal, dat de slavernij des geestes ook in den vorm van bedwang der drukpers onder de rij der misdaden moet gebragt worden.

Nog ligt het komen tot deze overtuiging, het ontwaken tot dit bewustzijn in het verschiet verborgen; maar dit is zeker, en in zooverre mag de zegepalm der overwinning reeds in de hoogte gestoken worden, dat hij verre weg de meeste beschaafde volken de vrijheid tot het uiten zijner gedachten door de drukpers, als eene der heiligste regten grondwettig verzekerd wordt.

Inderdaad — men mag zich overtuigd houden van de eindelijke zegepraal der drukpersvrijheid.

Toen aan Galilei in de kerkers van Rome door het dom geweld de verloochening werd afgeperst zijner uitgesprokene overtuiging, ontvloeiden ondanks hemzelven de woorden aan zijne lippen, welke aan het hoofd van dit opstel te lezen staan.

Deze kreet, met levensgevaar geuit, zij was geene zucht tot *Rechthaberei*, maar zij was de voldoening van een aandrang, die in den boezem van elken mensch is nedergelegd.

Het is deze ondanks ons-zelven werkende aandrift, die ons dringt tot mededeeling, tot verspreiding van datgene wat wij als waarheid voor ons-zelven hebben opgevat en aangenomen.

Deze zucht, deze aandrift is ook de laatste en ware grond, die ons doet vastklemmen aan eene onbeperkte drukpersvrijheid, omdat deze aandrift tot mededeeling en verspreiding der waarheid behoort tot het wezen van den mensch, omdat de voldoening dezer aandrift de voorwaarde is zijner zedelijke en verstandelijke ontwikkeling, en omdat alzoo de onbeperkte vrijheid tot verspreiding onzer gedachten eene levensbehoefte heeten mag.

Daarom zullen ook naar onze innige overtuiging alle beperkingen der drukpersvrijheid ten leste hare veroordeeling vinden, en zal men eindelijk tot de overtuiging geraken, dat zij zelfs in de meest schaamtelooze uitspattingen eener vrij gelatene drukpers geene regtvaardiging vinden.

Er zijn er, die zelfs ernstig beweren dat eene onbeperkte vrijheid van drukpers de breede deur opent tot de ongestrafte verspreiding van allerlei zedeloos, oproerig of lasterlijk geschrijf, dat de drukkerijen alsdan zullen worden geoctrooijeerde werkplaatsen van hoon en laster.

Zedeloosheid en ontucht, opruijing tegen het openbaar gezag, hoon en laster zijn op zich-zelven bestaande misdrijven, allen strafwaardig voor de wet, en zij blijven dit, onverschillig of zij bedreven worden met den mond, met de daad, dan wel door middel der drukpers.

En hij, die de leer omhelst eener onbeperkte vrijheid van drukpers, verkondigt alzoo evenmin de straffeloosheid dezer misdrijven, als hij die eene onbeperkte vrijheid van spreken is toegedaan, verdacht mag worden de misdrijven in bescherming te willen nemen, die met den mond bedreven worden.

Maar wij ijveren hiertegen: dat van een misdrijf door middel der drukpers gepleegd, een afzonderlijk delict, een drukpersdelict, een *delictum sui generis* gemaakt wordt.

Wij ijveren hiertegen: dat de drukpers, de immervlietende bron van het goede, schoone en ware, de zegen der geheele menschheid, in banden en vormen gekneld wordt, die de vrije uiting der gedachten stremmen en smoren, ter wille van het kwade, dat men er mede bedrijven kan, als of de wetgever zich-zelven gelijk blijvende, alsdan niet evenzeer elk burger den mond moet digtsnoeren en de handen op den rug binden, omdat ook daarmede misdrijf kan gepleegd worden.

Door de opheffing van het begrip van drukpersdelict, als delictum sui generis, door daaraan het karakter te ontnemen van eene op zich-zelve staande soort van delict, treedt het misdrijf, hetwelk door middel der drukpers gepleegd is, in zijn bijzonderen aard en eischen op, en behoort als zoodanig beregt en beslecht te worden.

De toepassing van dit beginsel van wetgeving is vooral gewigtig ten opzigte van hoon en laster, dat als op zich-zelf staand delict, slechts vervolgbaar is op klagte der beleedigde partij.

Onze beschouwingen gelden slechts ten aanzien der Europesche bevolking onzer Indische bezittingen; ten opzigte der Indische volken van onzen Archipel gelooven wij, dat de wetgever, hoezeer op hetzelfde standpunt staande tegenover de drukpers, in de toepassing zijner beginselen een anderen weg behoort in te slaan, hem aangewezen door de eigenaardige verhouding, waarin de Europeaan tegenover den Heidenschen of Mahomedaanschen Aziaat geplaatst is.

Deze stoffe door eene bekwame pen behandeld te zien, mag vooral in onzen tijd wenschelijk heeten.

Wij uiten dien wensch en besluiten met de woorden van van Hogendorp: "De zaak-zelve is van zoo groot gewigt, dat men onder de Engelschen algemeen hoort zeggen, dat wanneer alle de vrijheden verloren gingen, op de vrijheid van de drukpers na, deze alleen genoegzaam zou zijn, om al de anderen te herstellen.

L. B.

BATAVIA.

Wij zijn niet de eenigen geweest, die voor eenigen tijd geklaagd hebben over de eigendunkelijke handelwijze der europesche en chinesche broodbakkers.

Naar men ons mededeelt, is door het militair departement een klagte ingebragt over hetzelfde onderwerp bij den resident van Batavia, onder opmerking, dat de bakkers hier ter stede niet bekend schenen te zijn met het reglement voor de broodbakkers te Batavia van 1825 (Zie Tollens, Verzameling van wetten en besluiten enz. pag. 105), waar o. a. het volgende voorkomt:

Art. 4, alinea 2. Het gewigt en de prijzen van het brood zullen nader, en telkens, wanneer dit noodig zal zijn, door den resident worden bepaald, en ten minste eenmaal 's maands aan de gemeente bekend gemaakt. Tot grondslag van deze prijsbepaling zal worden gelegd de marktprijs van het meel of de tarwe.

Art. 5. Een bakker, wiens brood, strijdig invoege voorschreven door den resident te maken bepaling, te ligt zal worden bevonden, zal worden gestraft, behalve met de verbeurdverklaring van het brood, met eene boete, voor de eerste reis van *f* 25, voor de tweede van *f* 50, en voor de derde reis *f* 100 Indisch; voor de vierde reis zal hij worden gestraft met sluiting zijner bakkerij.

In ditzelfde reglement zijn verder bepalingen gemaakt omtrent de visitatie der bakkerijen door den resident of van zijnentwege, omtrent het meerder eischen dan het tarief toelaat (boete van *f* 100 of definitieve sluiting der bakkerij) omtrent de gehoudenis der bakkers, om alleen van zuivere tarwe brood te bakken, en om op den eersten en vijftienden van elke maand een monster van hun brood ten policiekantore te leveren.

Op de klagt van het militaire departement antwoordde de resident, dat hij de bakkers had onderhouden over den prijs van den brood; dat de Chinezen beloofd hadden den prijs niet te verhoogen; dat de europesche bakkers niet zoo gemakkelijk te bewegen waren geweest; doch dat hij zich niet bevoegd achtte, dat oude besluit toe te passen zonder kennisgeving aan het gouvernement.

Van den kant der Regering is op de desbetreffende missive van den resident geantwoord, dat hij wel degelijk de bevoegdheid had, het reglement toe te passen en te handhaven.

De ingezetenen van Batavia zullen dus niet meer overgeleverd zijn aan de willekeur der bakkers, en uit het medegedeelde van het reglement blijkt, dat dit alle waarborgen aan de gemeente oplevert. Wij hopen het spoedig gepubliceerd te zien.

Zoo de policie ook iets kon doen aan de bazaars en warongs, om te zorgen, dat de kleine inlander voor vijf centen evenveel kan bekomen als vroeger voor zes duiten, dan zullen alle moeijelijkheden, die thans zoo ligt ontstaan tusschen Europeanen en inlanders, uit den weg zijn geruimd.

—In den ochtend van den 29sten dezer zijn drie kompagniën van het 7de bataillon ingescheept, met bestemming naar Bandjermassing.

De 6de kompagnie is aan boord van de stoomboot *Macassar*, benevens de volgende officieren:

de 1ste luitenant der genie Kaspersz,
de 2de » der artillerie Winter,
de betaalmeester 2de klasse Douglas
en de officier van gezondheid 3de klasse van Andringa.

Aan boord van de stoomboot *Menado* zijn de 2de en 3de kompagnie, benevens de officier van gezondheid 3de klasse van Riemsdijk.

Nadat de troepen in de praauwen waren, zijn deze gezamentlijk door de *Bennett*, onder een driewerf hoera, naar de reede gesleept.

Wij zijn overtuigd, dat zij, evenals hunne dappere makkers op Celebes, op Borneo een lauwer te meer zullen voegen bij den krans, die de Nederlandsche wapenen in Indië siert. Onze beste wenschen vergezellen hen.

— Gisteren is alhier per bark *Djenoer* van Palembang aangekomen de 3e kompagnie van het 12de bataillon, onder bevel van kapitein van der Hucht en den 1sten luitenant Lassasie.

— De *Javasche Courant* van heden deelt de resultaten mede van den suikeroogst over 1858 in de residentiën Cheribon en Samarang. In eerstgemelde residentie bedraagt het totaal 161,985 pikols. Bij vergelijking dezer opbrengst met die van de drie voorafgaande jaren vinden wij vermindering bij den oogst van 18.. (179,572) pikols, maar een vermeerdering bij die van 1856 en 1855 146,540 en 120,670 pikols.

In de residentie Samarang hebben wij voor den oogst van 1858 een totaal van 75,201 pikols, in 1857 een bedrag van 52,299 pikols, zoodat de opbrengst in 1858 aanmerkelijk grooter is.

Batavia. Ten vervolge op het voorkomende in ons nommer van 30 November jl. zijn wij in staat gesteld de onderstaande, sedert in het tarief der Red Sea and India Telegraph Company gebragte wijzigingen mede te deelen.

De kosten van een eenvoudig berigt, niet meer dan twintig woorden lang, met inbegrip van het adres zijn:

van Engeland naar Suez (met inbegrip van de kosten tot Alexandrie)	2 pd. st. 0.0
» » » Kosseir . . .	2 » » 7.0
» » » Suakin . . .	2 » » 17.0
» » » Aden . . .	3 » » 16.0
» » » ieder telegraafstation in Indie	4 » » 0.0

Voor elke tien woorden of minder, welke de twintig woorden te boven gaan, zal even als vroeger de halve prijs van een eenvoudig berigt betaald worden. Dus voor een berigt van Engeland naar Indie van 20—30 woorden 6 pd. st.; van 30—40 woorden 8 pd. st.

Bali. Den 28sten Nov. is de adsistent-resident, gecommiteerde voor de zaken van *Bali* en *Lombok*, in gezelschap van den ambtenaar S. T. Nieuwenhuizen naar Boeleleng vertrokken, ten einde dezen als controleur aldaar te installeren. Bij die gelegenheid bespeurde de adsistent-resident, dat de contracten, door Boeleleng met Karang-Asem, Bangli en Tabanan op aanzoek van het gouvernement gesloten, naar wensch werkten en onderlinge geschillen geheel in overeenstemming met die contracten werden uitgemaakt. Het verbeteren van den weg van Boeleleng naar Djembrana en de Koetoel en te Yeh Hembang opgerigte passanggranhan's hebben de gemeenschap tusschen beide landen aanmerkelijk vermeerderd en den handel doen toenemen, zoodat kudden van 50 tot 80 runderen en paarden niet zelden van de eene naar de andere plaats langs boven bedoelden weg trekken. De vorstelijke familie te Boeleleng was zeer ingenomen met de in het voorjaar gehad hebbende regeling der landrenten. Zij waren zonder moeijelijkheden geïnd; zoowel de inkomsten van den vorst, als die der panggawa's waren belangrijk toegenomen, hoewel de landrentschuldigen niet meer dan vroeger hadden betaald: slechts de inners dier belasting, de Sedahan's, waren met de nieuwe regeling minder tevreden, omdat zij thans buiten de mogelijkheid zijn, om, zoo als vroeger, een groot gedeelte der geïnde renten te verduisteren.

Met de vaccine bleef men steeds ingenomen.

Na de afschaffing op aanraden van den gecommiteerde van het schaken eener vrouw met geweld (Ngedjoek) is dit misdrijf niet meer voorgekomen.

Tijdens zijn aanwezen te Boeleleng had de gecommitteerde weder gelegenheid, om door zijn invloed de op een gepleegd misdrijf toegepaste harde Balinesche wetten meer in overeenstemming met de Westersche begrippen van regt en menschelijkheid te wijzigen.

In het overige gedeelte van Bali was alles rustig en liet de verhouding tot het gouvernement niets te wenschen overig.

Banka. Gedurende de maand November jl. werd in de mijnen allerwege gesmolten.

Vele regens bevorderden het werk. (*Jav. Ct.*)

Soerabaija. 26 December. Een der matrozen van het Ned. schip *Agatha Maria*, dat kortelings van het Duiven-eiland met schade hier is teruggekeerd, heeft gisteren, in de vlet naar wal gaande, eene twist uitgelokt met den bootsman van genoemden bodem, tegen wien hij een ouden wrok had. In de daarop volgende worsteling heeft hij den bootsman het mes uit den gordel gerukt, en hem daarmede een gevaarlijke wond in den buik toegebragt, waarvoor deze thans ter verpleging in het hospitaal is opgenomen. De dader is op geregtelijk bevel heden ochtend gearresteerd.

— Met genoegen vernemen wij omtrent de Bonische expeditie, dat de toestand der drie gekwetste officieren beterend is.

Volgens deze latere tijding zoude de koningin niet naar Sopeng, maar naar een der onafhankelijke rijken Wadjo of Loehoe, zijn gevlugt, nagezet door de kavallerie, die haar zeer kort op de hielen zat, zoodat zij in de overijlde vlugt tot zelfs hare proviand op den weg achterliet. — De dame schijnt een goeden smaak te hebben, ten minste vernemen wij, dat hare vervolgers zich hebben te goed gedaan aan hare blikjes van Alberdingk Thijm.

De gezondheidstoestand der manschappen liet niets te wenschen over en waren zij van alles voorzien.

De Generaal was met de troepen naar Wadjo, ten einde de uitlevering van de koningin van Boni te eischen. (*Oostpost.*)

NEDERLAND.

Uit Nizza wordt nog dd. 28 October gemeld, dat H. M. de koningin der Nederlanden in den namiddag van den 27sten Oct. met het keizerlijke Fransche jagt, *Reine Hortense*, aan boord waarvan zich ook de groothertogin van Baden bevond, op de reede van Villafranca was aangekomen, en aldaar door den Franschen en den Nederlandschen consul werd opgewacht. Met genoegen vernemen wij voorts, dat de zachte luchtsgesteldheid te Nizza den gezondheidstoestand van H. M. onze Koningin aanmerkelijk schijnt te verbeteren, en dat H. D. dien ten gevolge thans welvarende is, zoodat H. M. tegen het einde dezer maand over Straatsburg en Stuttgart naar de residentie denkt terug te keeren.

ENGELAND.

Londen 7 November. Heden namiddag is bij lord Palmerston een ministerraad gehouden. Men denkt dat daarin gehandeld is over de houding van Engeland op het congres, alsmede over de Chinesche aangelegenheden.

— Van regeringswege is een onderzoek bevolen naar de oorzaak van het vergaan van het stoomschip *Royal Charter*.

Met de *Africa* zijn berigten ontvangen uit New-york van 26 October benevens 1.452.076 aan specie. De *Ocean Queen, Kangaroo, Persia* en *Anglo-Saxon* waren uit Europa in Amerika aangekomen. De instructie in de zaak der betrokkenen bij de ongeregeldheden te Harper's forry is te Charleston in Virginie begonnen.

Uit Washington wordt van den 25sten geschreven, dat de generaal Cass de dépêche van lord John Russell, betreffende de kwestie van San Juan, op een energieken toon had beantwoord. De Amerikaansche regering, zal waarschijnlijk de stappen van generaal Henny desavoueren, in zoo verre deze niet bevoegd was het eiland, zoolang de onderhandelingen nog niet waren afgeloopen, te bezetten, en reeds thans heeft de regering, om van hare goede gezindheid te doen blijken, aan haren gezant te Londen een afschrift gezonden van de aan de generaals Harney en Scott gegeven instructien.

De heer Mac Lane, de Amerikaansche gezant bij het gouvernement van Jurrez, is uit Washington naar Vera-Cruz vertrokken, ten einde zijne diplomatieke betrekkingen weder aan te knoopen; hij is voorzien van nadere instructien betreffende het vorige tractaat met Mexico.

De groote luchtballon, waarmede professor Lowe voornemens is de reis naar Europa te ondernemen, is bijna gereed.

De betrokkenen bij de laatste vrijbuiters expeditie zijn door de regtbank te New-Orleans vrijgesproken.

De conventie ter oplossing van de kwestie der grensregeling van Britsch-Honduras was den 12den September te Guatemala geratificeerd.

Londen, 5 Nov. Nopens het vergaan van den *Royal Charter* deelt men thans nog de volgende treurige bijzonderheden mede: Na op 26 Aug. Melbourne verlaten te hebben met 388 reizigers en 112 man scheepsvolk, zijnde 500 zielen, waarbij nog 11 kwamen, die in het Engelsche kanaal van andere schepen aan boord werden genomen, bereikte het schip reeds den 24sten dezer maand, dus in 59 dagen, Queenstown of Cork, in Ierland, en daar ontscheepten 15 reizigers in eene loodsboot.

Dingsdag daarop nam de kapitien de hierboven gemelde 11 man scheepsvolk van een stoomsleper over, zoodat er op den oogenblik der schipbreuk 498 zielen aan boord waren, waarvan, zoover men helaas genoegzaam zeker weet, slechts 59 gered zijn; 459 personen vonden hun dood in de golven, behalve een kindje, dat nog ademde toen het uit zee werd gered, doch spoedig overleed.

De ijzeren kist, waarin het goud der lading, ter waarde van £ 5 tot 800,000 bewaard werd en die in het schip geschroefd was, schijnt uiteengeslagen te zijn, te minste men vond een kistje goud met het adres aan een bankier te Londen. De kapitein werd het laatst gezien, drijvende op eene ra of spaak en naar luid der berigten uitroepende: Alle hoop is nog niet vervlogen.

Het ontbreekt natuurlijk niet aan de waarschijnlijk gegronde berisping, dat kapitein Taylor zich te digt bij de kust gewaagd had, en het Kanaal niet binnen had moeten loopen, doch het plotseling opkomen van den storm en de voorzorgen, die hij verder nam, bewezen zijne voorzigtigheid.

Slechts éene omstandigheid kan bezwaarlijk worden geloochend, namelijk dat hij medegesleept werd door dezelfde zucht, om zijne reis door snelheid te onderscheiden, als die welke zoo gemeenzaam is aan Engelsche kapiteins, en die reeds menig ongeluk op de Amerikaansche reizen heeft veroorzaakt. Moge de les eindelijk niet te vergeefs zijn, en een dag of eenige uren vroegere aankomst minder geschat worden dan veiligheid en leven.

Het is thans ten minste genoegzaam zeker, dat het vergaan van den *Royal Charter* voor een groot gedeelte veroorzaakt is door het verlangen, om spoedig te Liverpool aan te komen, daar het schip de snelste uit- en thuisreis zou gedaan hebben, die tot hiertoe bekend is.

— Jenny Lind heeft werder eene nieuwe kunstreis door de drie koningrijken van Groot-Brittannie ondernomen. Zij bevindt zich thans in Ierland en heeft voor korten tijd te Dublin, met haar echtgenoot, den pianist Goldschmidt, en den viool-virtuoos Joachim, een luisterrijk concert gegeven. Zij was even eens geëngageerd mede te werken tot een oratorium van Händel, dat op het einde van October te Dublin zou worden uitgevoerd.

FRANKRIJK.

De *Constitutionnel* wijdt een hoofdartikel aan de internationale vereeniging te Bradford, in Yorkshire, gehouden over het zoo nuttige plan, om een gelijk stelsel van maten en gewigten in alle landen daar te stellen. Het eerste denkbeeld daaromtrent ontstond ten gevolge van de wereld-tentoonstelling te Parijs in 1855. De afgevaardigden der verschillende natien, die in Parijs vereenigd waren, besloten toen om de volken en de regeringen daartoe over te halen, en de vereeniging te Bradford heeft ten doel gehad, om de middelen te beramen, dit plan zoo spoedig mogelijk door te zetten.

De *Constitutionnel* somt de voordeelen van zoodanig algemeen stelsel op; daardoor zal veel tijd gewonnen worden, vele misverstanden in contracten zullen uit den weg worden geruimd, en vooral van een oeconomisch standpunt beschouwd, zal deze gelijkheid in het maten- en gewigtenstelsel hoogst voordeelig zijn. Men is in alle takken der menschelijke bedrijvigheid overtuigd geworden, dat tijd geld is, en men tracht dus ook thans overal dit kapitaal zoo zuinig mogelijk te gebruiken.

Het decimale stelsel is volkomen geschikt, om de uitvoering van dit plan te vergemakkelijken, te meer nog daar het bijna in alle landen is aangenomen en men in andere rijken, b. v. Engeland, bezig is het toe te passen. De Great-Western-spoorweg-maatschappij heeft berekend, dat zij 250,000 francs per jaar zou besparen, indien het metrieke stelsel in Engeland ware aangenomen, en men kan dus nagaan, wat eene industrie, als de Engelsche, zou kunnen besparen. In Frankrijk-zelf echter, waar een gelijk stelsel van maten en gewigten bestaat, wordt er nog zoo dikwijls van afgeweken; zoo rekent men om den prijs van het graan aan te duiden, te Amiens, bij eene maat van 200 kop; te Provins, met eene van 160, te Parijs, van 150; te Clermont Ferrand, van 130 kop; terwijl men te Rennes, bij de 165; te Senlis, bij de 118 en te Angouleme bij de 80 kilos rekent. Een zelfde verschil in maat en gewigt bespeurt men ook bij wijn, meel, vruchten en in één woord bij alle handelsartikelen. Er moet dus worden aangedrongen, dat in Frankrijk de bestaande gelijkvormigheid worde toegepast; want wij bezitten zoowel wettelijk, als wetenschappelijk een zeer schoon stelsel; maar praktisch hebben wij het nog niet in alle deelen. Trachten wij het bij ons algemeen te maken, dan zullen wij het met meer kracht in de geheele wereld kunnen invoeren."

—De *Union Commerciale* bevat een brief van zijn Zwitserschen correspondent, waarvan wij den belangrijken inhoud aan onze lezers niet mogen onthouden: ofschoon de schrijver zegt voor de feiten te kunnen instaan, haasten wij ons evenwel er bij te voegen, dat wij die geheel voor zijne rekening laten. Zoo zegt hij in de eerste plaats, dat men zich meer dan ooit weder met de inlijving van Savoye bij Frankrijk bezig houdt en dat de gemoederen tot dit einde door eene menigte thans in Zwitserland verspreide Fransche agenten worden bewerkt. Bij den bondsraad moet hieromtrent niet de minste twijfel bestaan, en een lid van dit ligchaam, bekend door het radicalisme zijner denkbeelden, zou dezer dagen, zijne ongerustheid aan een vriend daarover te kennen gevende, gezegd hebben: » Wij zullen een beroep doen op Europa, daarna zullen wij strijden, wij zullen overwonnen worden, maar wij zullen onzen pligt betracht hebben".

Ten andere verzekert de schrijver op den stelligsten toon — doch wij laten ook dit voor zijne rekening — dat er te Parijs herhaaldelijk vergaderingen hebben plaats gehad van generaals en admiraals, om de kwestie betrekkelijk eene landing in Engeland te bespreken. De generaals twijfelen in zoodanig geval niet aan den goeden uitslag; maar de admiraals zijn van meening, dat het wel zeer mogelijk is een leger in Engeland aan wal te zetten, maar moeijelijk het bij voortduring van proviand te voorzien en vooral moeijelijk het in geval van tegenspoed in Frankrijk terug te brengen. Ten slotte voegt de schrijver er bij, dat de Fransche regering in de kazernes kleine brochures en liederen doet circuleren, die tot strekking hebben, den soldaat tegen Engeland op te hitsen.

Parijs, 8 November. Het groote nieuws van den dag betreft Centraal-Italie, alwaar door de nationale vergaderingen ll. Zondag eene bijeenkomst is gehouden, in welke de prins de Carignan tot regent van twee Midden-Italiaansche staten is uitgeroepen. Hiermede is de staat van zaken inwendig nog niet veranderd, zoolang nog niet door een congres eene definitieve uitspraak is gedaan omtrent de al of niet herstelling der hertogen of de aanhechting bij Piemont. Volgens de aanwijzingen van ons ministerie van binnenlandsche zaken aan de dagbladen in de departementen, bestaat er alle reden om aan te nemen, dat Frankrijk op dat congres de herstelling der hertogen zal trachten te bevorderen. De genoemde dagbladen hebben althans de officieuse kennisgeving ontvangen, dat zij zich niet daartegen hebben te verklaren,

Bijna dagelijks verneemt men het een of ander, waaruit blijkt, dat de benoeming van den heer Billault werkelijk een vijandig karakter ten opzigte der journalistiek heeft. Uit eene zekere bron heb ik heden vernomen, dat de keizerin zich maar al te duidelijk op dat punt heeft uitgelaten, met de verklaring, dat het hoog tijd was geworden, om aan de gevolgen van de toegevendheid van den heer Delangle een einde te maken. Dat overigens de regering langs alle mogelijke wegen de journalistiek zoekt te dwingen, is blijkbaar genoeg uit de omstandigheid, dat zij aan die departementale dagbladen, wier redaktien niet in haren geest vallen, door hare zijdelingsche tusschenkomst, de officieele kennisgevingen en andere stukken onthoudt, waaruit die bladen grootendeels hunne voordeelen moeten trekken.

De keizer is heden morgen te Parijs geweest en na een bezoek bij de groothertogin Maria van Rusland te hebben afgelegd, weder naar Compiègne vertrokken.

Gij weet dat er dezer dagen bijzonder sprake was van een brief van koning Victor Emmanuel aan keizer Napoleon, in antwoord op diens vorig schrijven. Ik moet u thans evenwel mededeelen, dat dit document door velen voor een valsch stuk wordt gehouden.

DUITSCHLAND.

Weenen, 2 November — Men houdt het hier meer en meer voor zeker, dat het aftreden van baron von Hübner was toe te schrijven aan zijne behartiging der Hongaarsche aangelegenheid, daar het algemeen bekend is, dat keizer Frans Joseph persoonlijk zeer tegen de wenschen der Hongaren is ingenomen, zoo zelfs, dat hij elk toegeven daaraan als een wezentlijk afstand doen van zijne souvereiniteit in Hongarije zou beschouwen. Geruchten, die dagelijks waarschijnlijker worden, spreken dan ook van de terugroeping in het ministerie van baron von Bach, den grooten voorstander van het stelsel van centralisatie.

Berlijn 8 November. Gisteren namiddag heeft prins Albrecht van Pruissen (de vader) een prachtig feest gegeven ter eere van den prins van Oranje, dat werd bijgewoond door vele leden van het koninklijk huis en andere prinsen en prinsessen. Ook de Nederl. gezant, de baron Schimmelpenninck van der Oije, woonde het feest bij.

Vrijdag den 11den, vertrekt de prins van Oranje naar Weimar, waar hij eenige dagen zal vertoeven, alvorens hij naar 's Gravenhage zal terugkeeren.

Heden had in het Kunersdorfer Bosch eene groote parforcejagtpartij plaats, die bijgewoond werd door den prins van Oranje, de prinsen Albrecht, vader en zoon, prins Frederik Karel en vele officieren. Na de jagt heeft men in het dorp Mischendorf gedineerd. De prinsen keerden vervolgens naar de hoofdstad terug.

SPANJE.

De Baskische provincien, die vrij zijn van het leveren van manschappen voor het leger, hebben een korps vrijwilligers aangeboden.

De civiele gouverneur van Vittoria heeft bij die gelegenheid eene groote onvoorzigtigheid begaan. Hij heeft namelijk de afgevaardigden der drie provincien berispt, dat zij bijeengekomen waren, zonder voorafgaand verlof daartoe te hebben. Men heeft hem geantwoord, dat zij dit niet noodig hadden, daar de privilegiën, hun door de koningen van Castilie geschonken, toelieten, dat zij zonder verlof over de belangen van hun land mogten stemmen. Zij wilden hem echter zijne berisping niet ten kwade duiden, omdat zij begrepen, dat iedere verdeeldheid schadelijk kon zijn voor het belang des vaderlands, waarvoor zij juist vergaderd waren geweest. Zij hadden wel opgemerkt, dat de gouverneur van Vittoria de voorregten der Baskische provincien wilde aanranden, en zouden in gewone tijden daaromtrent stellig gewigtige maatregelen genomen hebben, daar niemand, wie ook, het regt had, om de bijzondere wetten en privilegien of *fueros*) dezer provincien aan te randen. De bevolking zou voor het behoud daarvan zijn laatsten druppel bloeds opofferen.

— De gevangenen, die in het Saladero worden bewaakt, hebben zich tot de koningin van Spanje gewend, met verzoek tegen de Mooren te mogen strijden, en met belofte, om na den oorlog zich weder te zullen aanmelden om hun straftijd te voltooijen.

Andamanseilanden.

Het bezoek van kapitein Hanghton te Atjin, om tolken te verkrijgen, ten einde hem bij te staan in het onderhoud met de inboorlingen, is mislukt. Een zamenkomst met den koning van Atjin was bepaald op den dag na aankomst der *Pluto*. Toen er een beambte aan boord was gekomen, zijn kapitein Hanghton, kapitein Eales, de heer Martin en Dr. Morte met hem eenige mijlen de rivier opgevaren. Zij werden in een klein huisje gebragt, terwijl de gezant hunne aankomst aan den Raja mededeelde. Na twee uren wachtens kwam een ander boodschapper en vertelde, dat de koning sliep en niet gestoord wilde worden. Kapitein Honghton keerde dadelijk naar boord terug en de *Pluto* ligtte het anker.

COCHIN-CHINA.

Admiraal Page heeft op den 18den November een aanval gedaan op de noordzijde der Touronbaai, waar twee uitgestrekte forten de reede van Hue beschermden. Beide zijn genomen en thans in fransche handen. Door goede bezetting dezer forten is dat gedeelte van 's vijands magt, 'twelk zich tegenover de voorposten van Touron bevindt, en hem de gemeenschap verschaft met de hoofdstad en het geheele noorden, afgesneden, zoodat hij zich in die positie niet kan handhaven.

Deze nieuwe overwinning heeft den luitenant kolonel der ingenieurs Deroulede het leven gekost, die door een kogel werd getroffen, toen hij op het dek van de *Nemesis* stond. Hij was eerst voor kort tot dien rang bevorderd. Zijn dood wordt als een groot verlies voor de armee in Cochin-China beschouwd. Een matroos werd door een kanonschot gedood, en deze waren de beide eenige verliezen. Een paar man werden ligt gekwetst.

Wij vernemen met genoegen, dat de sterfte door ziekte zeer is afgenomen, en dat het vooruitzigt, om deel te nemen aan den chineschen oorlog, een groote levendigheid onder de fransche troepen heeft te weeg gebragt.

Vroeger hebben wij, volgens de berigten der Hongkong couranten, medegedeeld, dat kapitein d' Aboville, aan boord der *Nemesis*, gedurende het treffen was gesneuveld. Dit was een dwaling. De kommandant d' Aboville was toen en is thans nog te Canton, waar hij het bevel voert over de troepen.

— *De Christenen te Cochin.* Geloofstwisten schijnen onophoudelijk in alle deelen van Travancore en Cochin, in zuidelijk Indië plaats te hebben. Het bestuur dier streken schijnt de Christenen te haten en de Joden te begunstigen, en de laatsten worden gezegd, nu en dan gebruik te maken van hun invloed, om de Christenen op verschillende wijzen te attaquéren. Een ernstige beleediging van dien aard is voorgevallen te Ennacolla, in het gebied van Cochin. Een groot aantal Joden heeft een der Christelijke kerken aangerand, verscheidene altaarzaken weggenomen en vele andere dingen gedaan. De grootste opschudding heerschte onmiddelijk, en er zou voorzeker bloed hebben gestroomd, waren de Christenen niet door hunne leeraren teruggehouden.

VARIA.

De volgende brief is door den keizer van Frankrijk ontvangen: »Sire, ik ben bezitter van een klein landgoed in het Beaujolaisnsche (depart. Rhone), dat uitmunt door de heerlijke druiven en rapen. Twee dagen voor kerstdag jl. had mijne vrouw ons eene soep van rapen gekookt, en ik vond die zoo heerlijk, zoo krachtig, dat ik dadelijk aan onzen waarden keizer dacht en tot mijne vrouw en mijne beide zonen zeide: »de keizer eet misschien geene betere soep". Dit jaar zijn de rapen ook voortreffelijk uitgevallen en heden aten wij weder soep. Wij smulden braaf, toen mijn oudste zoon eensklaps in geestdrift uitriep: »Vader, zend een pot vol naar den keizer!"

Dit plan, sire, volvoer ik thans; Uwe majesteit ontvangt hierbij eene goede portie; moge zij u smaken en wij zullen zoo gelukkig zijn, u eens te hebben doen smullen (wij hebben ook nog genoeg voor morgen over.)

Ik ben met de meeste achting, sire, uw onderdanige en gehoorzame dienaar, P. Bolmont, hemdenfabriekant te Koissay.

Bij dezen brief was een request gevoegd, waarbij P. Bolmont vrijstelling van de militaire dienst verzocht voor zijn oudsten zoon, die zulk een goed idée had gehad. Het is niet bekend, of de soep den keizer zoo goed heeft gesmaakt, dat aan dit request is voldaan.

Middel, om ruw en hard geworden fluweel weder zacht en buigzaam te maken. Dikwijls is men verlegen, wat te doen, om door regen enz. hard geworden fluweel weder goed te maken. Het beste middel daartoe is het

volgende: Men bevochtigt het door regen of vuil, hard en ruw geworden fluweel op de geheel achtervlakte en voert het over een heet ijzer; de hitte verandert het water in damp, die door de oppervlakte van het fluweel trekt en hierbij de in elkander verwarde en vastgekleefde vezelen van elkander scheidt. Hierbij moet men wel in het oog houden, dat het fluweel niet gestreken worden mag, zoodat het ijzer door den een of anderen toestel vast gehouden, het bevochtigde fluweel met de achtervlakte er over heen getrokken worden moet.

De *New-York-Herald* zegt, dat er sedert twee jaren te New-York eene vrijmetselaars-maatschappij bestaat, onder den naam van *Orde der zonen van Malta.* Men zegt dat die orde in het Oosten gesticht werd. Stellig is het, dat zij in de Vereenigde Staten, waar zij overal verspreid is, nu reeds 86,000 leden telt. Zij is in gesteld, zegt genoemd blad, met een liefdadig doel en ter verspreiding der goede grondbeginselen.

De oorlog aan de crinolines schijnt thans, na het besluit van keizerin Eugenie te Compiègne, voor goed verklaard te zijn. De intendant van den koninklijken schouwburg te Berlijn, de heer van Hulsen, heeft aan de tooneelspeelsters het dragen van crinoline-rokken op het tooneel verboden. Als reden van dit verbod geeft hij op, dat de crinoline-rokken de tooneelspeelsters beletten met gemak te gaan, te zitten, te omhelzen, alsook omdat de crinoline niet geheel zedelijk is, beschouwd van uit het oogpunt der bezoekers in het parterre en der stalles. De heer Kosak, de geestige kritikus van het Berlijnsche weekblad *de Maandagpost*, heeft doen opmerken, dat, in het belang des publieks, men beter zou doen de crinoline te verbieden in de stalles, die veel te smal geworden zijn sedert de aanneming dezer Fransche mode.

Nieuwe Papierstof. Te Parijs bestaat een gezelschap voor papierfabrikatie, dat op drie machines pakpapier, half- en heel-wit papier vervaardigt, en zich daarvoor van eene eigenaardige grondstof bedient. Zij koopt namelijk den stalmest van de voerlieden en eigenaars van paarden op, en verkrijgt daarvan ongeveer 100 centenaars daags. Deze wordt met kalk en soda gekookt, uitgeloogd en het vaste overschot fijn gemaakt. De afloopende vloeistof is eene voortreffelijke mestspecie en wordt als zoodanig goed gebruikt.

LOSSE SCHETSEN.

III.

Koninklijke onderscheidingen.

(Vervolg van ons No. van 17 dezer.)

Wij ontvangen hier in Indië vrij geregeld *elke* maand twee mails uit Nederland.

Elke mail brengt ons een nommer van de nieuwe Rotterdamsche mailcourant.

Elke courant bevat eene rubriek „*koninklijke besluiten.*"

Onder *elke* rubriek vindt men gewoonlijk eenige benoemingen tot ridders der orde van den *Nederlandschen Leeuw* of van *de eiken kroon.*

Wie genieten gewoonlijk die onderscheidingen?

Veelal zijn het nederlandsche landsdienaren: presidenten en raadsheeren van [illegible] en officieren van schutterijen; gouverneurs van provincien; burgemeesters, wethouders en secretarissen van gemeentebesturen; polderbestuurders; ambtenaren van de departementen tot den rang van *kommies ingesloten;* nu en dan een enkel koopman of industrieel.

Van buitenlandsche virtuozen willen wij niet spreken, hoezeer wij met zoovelen betreuren, dat aan de nederlandsche wetenschappelijke mannen zoo zeldzaam het voorregt van eene koninklijke onderscheiding te beurt valt.

Als wij nu en dan een oog slaan in de zoo even bedoelde rubriek, worden wij getroffen door het groot aantal verdienstelijke mannen, dat Nederland moet opleveren.

Wij althans moeten het er voor houden, dat alleen groote verdienste het *criterium* is der koninklijke gunst.

Maar nog meer treft het ons telkens, hoe de Indische Nederlanders in het algemeen en de verdienstelijke stand der Indische landsdienaren in het bijzonder, zulk een betrekkelijk gering aandeel erlangen in de koninklijke bewijzen van onderscheiding.

Wat kan er de reden van zijn?

Levert Indië zoo veel minder verdienstelijke mannen op dan het moederland?

Kan Indië niet trotsch zijn op het bezit bijvoorbeeld van residenten, die door hunne uitstekende diensten zich onderscheiden en nog nimmer een bewijs van koninklijke gunst erlangden? Neemt het naamboekje in handen en gij zult het zien, hoe weinigen gedecoreerd zijn.

Ja een is er onder, — hij is meenen wij de *nestor* van de residenten, — die dubbel gedecoreerd is, maar hij verdiende *ruimschoots* als officier, wat hem reeds jaren geleden werd toegekend, namelijk het kruis van de 3e *klasse der militaire willemsorde, en het leeuwenkruis.*

Is de grens den Indischen landsdienaar aangewezen niet oneindig veel grooter dan die, waar binnen een ambtenaar in het moederland zich beweegt?

Oefent bijvoorbeeld het hoofd van een gewest hier te lande niet een veel grooteren invloed uit op de welvaart en rust der bevolking dan een ambtenaar met hem in rang nagenoeg gelijkstaande in Nederland?

Behoeven wij daartoe te wijzen op de bemoeijingen van zulk een landsdienaar met de kultures, de belastingen in geld en arbeid, de handhaving en bedeeling der policie en justitie en met zoovele andere bezigheden aan hem opgedragen?

Als eene vergelijking van werkzaamheid en verantwoordelijkheid tusschen de nederlandsche en indische landsdienaren gemaakt werd, zou de schaal gelooven wij overslaan aan den kant der laatsten.

Ieder die Indie kent, begrijpt ons.

Wij behoeven niet langer bij deze vergelijking stil te staan.

Het eenvoudige *ridderkruis*, — nog uiterst schaarsch toebedeeld, is gewoonlijk voor den Indischen Nederlander het maximum van vorstelijk gunstbetoon, terwijl het *kommandeursversiersel* in Nederland nog niet lang geleden zelfs werd toegekend aan een man, die ja vroóm mogt wezen, maar overigens geene andere verdiensten bezat, dan 50 jaren predikant te zijn geweest.

Bij ons weten werd dit grootere blijk van koninklijke gunst nog nimmer aan een hoofdambtenaar in Indie geschonken. Eene enkele uitzondering ten behoeve van een afgetreden tijdelijk hoofd van het Indisch bestuur moet buiten beschouwing blijven. Zij is buiten den regel, den regel: dat het *ridderkruis van de leeuwenorde* het *hoogste goed is,* in *hoogst zeldzame* gevallen voor den Indischen Nederlander *in de hoogste* rangen geplaatst weggelegd.

Wij gelooven het algemeen gevoelen uit te spreken, als wij zeggen, dat Indie in dit opzigt door het Moederland stiefmoederlijk behandeld wordt.

Waar wij ook de punten van vergelijking opsporen, overal treffen wij een *tastbaar* verschil aan tusschen *Indie* en Nederland.

De regterlijke magt bijvoorbeeld is even schaarsch bedacht als het administatief gedeelte van de dienst, even schaarsch als de herders der gemeenten en de nuttige onderwijzers der jeugd.

Van belooning toegekend aan mannen, die onverpligt en onbezoldigd een gedeelte van hunnen tijd en hunne kennis besteden, aan de behartiging van de belangen der kolonie, vinden wij uiterst zeldzame voorbeelden.

Kommandanten en officieren van schutterijen, bestuurders van wees- en armengestichten en godshuizen, leden van kollegien, in zoogenaamde honorifieke betrekkingen geplaatst, zooals bijvoorbeeld de burgerlijke leden van het Hoog Militair Geregtshof, leggen, soms na jaren van werkzaamheid hunne funktien neder, alleen met eene herinnering van naar best vermogen werkzaam te zijn geweest.

Hoe weinigen genoten ooit de gunst van eene koninklijke erkenning hunner diensten en verdiensten?

Wij zouden vele dier verdienstelijke mannen kunnen noemen.

Wij laten het uit gevoel van bescheidenheid.

Het Moederland zou trotsch moeten zijn op het bezit van zulke Indische mannen.

Wij herhalen dus wat wij zeiden: waar men het oog ook heen wendt, overal ziet men een uiterst nadeelig verschil voor *Indie* bij vergelijking met het *Moederland.*

Hebben de mannen, die op zulk een staat van zaken invloed uitoefenen, wel eens nagedacht over de gevolgen?

Weten zij wel, dat dit voor Indie nadeelig verschil onmerkbaar bij velen de kiem wordt van *vervreemding, ontevredenheid, wrevel, moedeloosheid*?

Vele maatregelen der regering hebben de strekking, om den band tusschen de Regering en de ingezetenen den band tusschen het Moederland en Indië naauwer toetehalen.

Doch de *meest onkostbare*, maar tevens de *meest magtige hefboom*, die de Regering in handen heeft, wordt ter zijde gelegd, ongebruikt of schaarsch gebruikt en als hij gebruikt wordt, niet altijd billijk gebruikt.

Wij noemen dat eene *staatkundige fout.*

Ieder bezit gevoel van eigenwaarde in meerdere of mindere mate.

De menschelijke eigenliefde is groot. — Maar door die te prikkelen kan men wonderen doen.

Erkenning van verdiensten werkt magtig.

Welnu, dat zij die het middel bezitten, — de hefboom zoo even figuurlijk voorgesteld, — dat *zij* dat middel aanwenden.

Dat zij het aanwenden met beleid en verstand.

Dat zij het aanwenden niet stiefmoederlijk voor den Indischen Nederlander.

Dat zij het aanwenden niet uitsluitend voor de hoogere rangen.

Ook in de mindere rangen treft men mannen aan, op wier borst de koninklijke spreuk dat „*Deugd adelt*" niet misplaatst zou wezen.

Hoevele ambtenaren van het binnenlandsch bestuur, — om ons hierbij te bepalen, — treft men niet aan, die jaren achtereen hunne ervaring, vlijt en arbeidzaamheid hebben aangewend ten belange der dienst, meestal met opoffering van alle mogelijke maatschappelijke genietingen, dikwijls karig bezoldigd? Ambtenaren die jaren lang moeten zwoegen, voor dat zij een zekeren rang in de ambtenaarswereld hebben bereikt?

En is er ooit aan gedacht hen te bedenken, als er sprake was van de uitdeeling van koninklijke gunstbewijzen?

En hoe zou de menschelijke naijver worden opgewekt, als het door ons aangeprezen middel met beleid en in billijkheid werd aangewend.

Hoe zou de staat beter worden gediend, *tevredenheid* de plaats innemen van *wrevel*, *ijver* die van *moedeloosheid*!

Maar het zijn niet alleen de *Europeanen*, die aanspraak hebben op eene verbetering van het tot hiertoe gevolgd stelsel, als het een stelsel heeten mag.

Wij gelooven dat er ook vele *Inlandsche hoofden* worden gevonden, die uitmunten door voortreffelijke diensten, door reinen levenswandel; hoofden van hooge geboorte, van onkreukba[illegible] van langdurigen diensttijd.

Wij hebben hier meer bepaaldelijk de *Javanscha Regents* [illegible] het oog.

Welk een gewigtigen invloed oefent zulk een landsdienaar, met zijn alvermogen aan het hoofd geplaatst van een regentschap, *dikwyls grooter dan eene Nederlandsche provincie*, niet uit op zijne ondergeschikte landslieden, op de kultures, op de goede orde, op de rust en tevredenheid der bevolking en op de inkomsten van den Staat?

Als men de onlangs gepubliceerde instructie analyseert, dan eerst ziet men het, welk een nuttig, welk een onmisbaar deel een Javaansche Regent uitmaakt van het werktuig, dat men gewoon is *het staats bestuur* te noemen!

En welke belooning is voor zulk een verdienstelijk man weggelegd?

Ja, hoogere kultuurinkomsten hier en daar; een hoogere titel en rang; een fraaijere payong; een welverdiend pensioen als hij onvermogend is.

Maar meer ook niet.

Hoe zou ook onder die inlandsche hoofden de emulatie onderling opgewekt worden, als ook hunne uitstekende verdiensten door het schenken eener koninklijke dekoratie werden beloond?

Of zou men soms denken, dat zij er niet of weinig aan zouden hechten?

Die zoo denken kennen den mensch niet, maar vooral kennen zij den Javaan niet.

Wij nemen het tegendeel aan.

— Wij nemen aan dat menig Regent volgaarne van een hoogeren rang zou afzien, als hem bij voorbeeld het kruis van den Leeuw werd geschonken.

Eenmaal de deur der orde voor hem geopend, zou het versiersel een voorwerp zijn van *aanhoudende begeerlijkheid*; een versiersel dat hij zou trachten te verdienen door getrouwe pligtsbetrachting.

Laat men ons niet toevoegen: „*Gij vraagt voor den Mohamedaan een kruis, dat alleen voor den Christen past.*"

Wij verwijzen hem, die deze opmerking maakt, naar die Javaansche en Maduresche vorsten, aan wie meer dan eens eene koninklijke decoratie ten deel viel en die op het bezit daarvan den grootsten prijs stellen.

De Inlandsche grooten in *Algerie*, waar de Islam vrij wat dieper wortelen heeft geschoten dan op *Java*, ontvangen het kruis van het *Legioen van eer* met erkentelijkheid uit de handen van eene regering, die in de belooning van verdienste geen onderscheid maakt om de kleur van de menschelijke huid.

Heeft men het niet nog onlangs in de couranten gelezen, hoe deze door den Franschen keizer gedekoreerde Algerijnen, versierd met het kruis zich ter bedevaart begaven naar het graf van den profeet? Hoe zij daar hunne regten als gedekoreerd Fransch burger handhaafden tegenover het hoofd van hunne Godsdienst?

Wij staan er niet langer bij stil, overtuigd dat ons gevoelen is het gevoelen van de meeste onzer lezers.

Wij meenen door deze schets de hand te hebben gelegd op eene der wonden, waardoor Nederlandsch-Indie geplaagd wordt.

Wij hopen dat onze stem niet zal zijn de *stem van een roepende in de woestijn.*

Wij zwijgen van de officieren van het Indisch leger. Hun stand steekt ten aanzien van het besproken punt gunstig af bij de andere rangen der Indische maatschappij, dank zij de voorspraak van hun tijdelijk bevelvoerenden Generaal

JUSTINUS.

BATAVIA, *December* 1859.

(Wordt vervolgd.)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
December	25	Portug.	Hr. Portug Ms. brik Mondego lt. t/z.	1 kl. J. S. Javaros	Singapore	20 Dec.	Lissabon
„	27	Amerikaansch	Beatrice	G. L. Rogers	Hongkong	16 „	Sydney
„	—	Engelsch	Lobelia	J. Gooding	Foo-chow	14 „	Londen
„	—	Amerikaansch	U. S. st. German Town	R. D. Page	Hongkong	17 „	Nordfolk N. A.
„	28	Engelsch	Trafalgar	G. Richardson	Manila	13 „	Londen

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
December	28	Nederlandsch	schip	Metalen Kruis	J. P. Zuurdeeg	New-Castle	3 Nov.	Schimmelpenninck & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	W. A. J. Kuller	Samarang	26 Dec.	W. Cores de Vries
„	29	Z. M	korvet	Prins Mauritz kapt. lt.	t/z. C. P. de Brauw	Padang		
„	—	Nederlandsch	bark	Herman	M. van Velthoven	Emoy	2 Dec.	Dümmler & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang	27 „	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	—	Siam.	bark	Celerity	J. Ingram	Bangkok	18 „	Gezagvoerder.
„	—	Ned. Indisch	„	Djenoer	Sail Alie	Palembang	20 „	Buijs, Jacobsen & Co.
„	30	Nederlandsch	„	Twee Anthonijs	v. Rijn v. Alkemade.	Rotterdam	17 Sept.	Reynst & Vinju,

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	28	Ned. Indisch	brik	Pasekan	Io Setjoe	Pecalongan
„	29	„	stooms.	Menado	A. Couteron	Banjermassing
„	—	„	„	Macasser	A. G. Bosch	„
„	—	„	bark	Ydroesie	Sech Bakir	Sumanap
„	—	Deensch	„	Daunevinke	Mogensen	China
„	30	Engelsch	stooms.	Bahiana	Grindle	Point de Galle
„	31	Nederlandsch	bark	Stad Zierikzee	J. J. Klein	Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	„	Said Maskoor	Achmat	Banjermassing
„	—	„	brik	Al Osmanie	Sech Bahasoan	Soerabaija
„	—	Fransch	schip	Alma	F. Pilien	Samarang
„	—	Engelsch	stooms.	Strandon	Anderson	Bremen
„	—	Oldenb.	bark	Oldenburg	H. H. Binger	Singapore
„	—	Siam	„	Celitry	J. Ingram	Samarang

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doggersbank	P. J. Kerkhoven	Soerabaija	Haager & Schuurman.
„	„	Graaf van Heiden Reinestein	J. Wamsteker		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Hugo Grotius	A. K. Zweede		„
„	brik	Princes Amalia	W. Groeneweld,		„
„	bark	Yssel	C. Maarschalk		„
„	„	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans		„
„	„	Sir Robert Peel	Lange		„
„	„	Metalen Kruis	Zuurdeeg		„
„	„	Albrecht Beijling	Muller		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Johannes Authonius	F. Metz		„
„	„	Cheribon	Coers		„
„	schip	Staatsraad Baud	T. de Jong		van Ommeren, Rueb & Co.
„	bark	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack	Rotterdam	„
„	„	Jan de Witt	F. Guijt Jr.		„
„	„	Jacoba*	M. F. Schaap	Rotterdam	„
„	„	Baron Forstner van Dambenoy	N. Kruijmel		„
„	„	Alexander	J. Dekker	Nederland	„
„	„	Java	S. S. van Dam		B. Kopersmit & Co.
„	schip	Sumatra*	H. Grivel		„
„	„	de Amstel*	H. H. Rademaker		„
„	„	Nieuw Holland	L. Tuk		E. Moormann & Co.
„	„	Galilei	T. C. H. Koch	Amsterdam via Soerabaija	„
„	„	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Amsterdam via Soerabaija	„
„	bark	Economist	Olivier	Rotterdam	„
„	„	Hollandia	Wap		Busing, Schröder & Co.
„	„	Herman*	M. van Velthoven		Dümmler & Co.
Ned. Indisch	„	Ararat*	P. Verschuur		Gasper & Co.
„	„	Banail Gair*	Said bin Segaf	Macasser	B. J. Jacobs.
„	„	Columbus Almansoor*	Sech Materief	Soerabaija	„
„	„	Lachmadie*	Sech Abdulla		„
„	„	Alnoer*	Sech bin Achmat	Sam., Soerabaija en Grissee	„
„	brik	Nasrie Madjiet*	Said bin Segaf	Tagal	„
„	„	Ocean*	Giam Liaugsoeij		Buijs, Jacobsen & Co.
„	bark	Skandaria*	D. T. Varkevisser	Macasser	„
„	„	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	„
„	„	Smallwood*	H. W. Miner		van Slooten, Morgan & Co.
„	„	Sara Eleonora*	D. Schuijmer		Cassalette & Co.
„	„	Java*	J. Worthington		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Henriette*	H. Chevallier		„
Engelsch	brik	Saugeen*	Knight	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
„	bark	Tranvancore*	Johston	Engeland	Maclaine, Watson & Co.
„	schip	Caladonia*	Hamilton	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Deens	brik	Cricis*	Black	Singapore	„
„	bark	Trigge*	Leerbeck	Singapore	Borneo C. Limited.
Amerikaansch	„	Dictator*	Zerega		Dümmler & Co.
Bremer	„	Leontine*	L. Schweitzer	Bremen	E. Moormann & Co.
Hamburg	brik	Christiaan*	G. P. N. Binder		C. Bahre & G. Kinder.
„	bark	Arracan*	Kuhlker		Busing, Schröder & Co.
Zweedsch	„	Hedda Frederika*	Larsson	Holland	„
„	„	Augusta*	Babot	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Oldenburg	„	Ammerland*	Popkin	San Francisco	Maclaine, Watson & Co.
„	schoener	Alfred Hermann*	W. Brummer		E. Moormann & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
ber	15 Ned. Indisch	bark	Al Osmanie	Sech Bassid	Batavia
〃	— Nederlandsch	〃	Almelo	B. P. Tjebbes	Banjermassing
〃	— Ned. Indisch	〃	Fathool Barie	Sech Biljoen	Sinkawang
〃	— 〃	〃	Flmachboelie	Intje Ibrahim	Koetee
〃	— Gouvernements	stooms.	Java	H. F. Bernoster	Bonie via Macasser
〃	— Nederlandsch	bark.	Eclipse	C. J. Doekzen	Batavia
〃	— Ned. Indisch	〃	Faidool Rachman	Sech Ba-alie	〃
〃	17 Nederlandsch	〃	Stad Assen	H. J. Haverbult	〃
〃	— Zweedsch	〃	Antelope	J. H. Halberg	〃
〃	19 Ned. Indisch	〃	Babool Haer	Sech Bahaweris	Singapore en Riouw
〃	— 〃	〃	Arief Banjermaas	Moh. Saleh	Banjermass. en Pecalongan
〃	— 〃	〃	Goansien	Go Tiloug	Riouw
〃	— Nederlandsch	〃	Delfshaven	C. Schaap	Batavia
〃	20 〃	〃	Vrijhandel	W. Leverstein	Samarang
〃	— 〃	〃	Hendrik Jan	J. van der Meijden	Batavia
	— 〃	〃	Cortgene	D. Dunlop	〃

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	16 Nederlandsch	bark	Hermina Maria Elisabeth	U. Bonjer	Nederland via Probolingo
〃	— Ned. Indisch	〃	L'Esperance	J. van Entere	Macasser via Balie
〃	17 Ned. Indisch	〃	Bil Mabj'et	Makmoon	Passeer (Borneo)
〃	18 Nederlandsch	〃	Samuel Hendrikus	A. G. Bouten	Nederland
〃	— Deensch	〃	Calloe	J. C. Schmidt	〃
〃	— Ned. Indisch	〃	Atidjatoor Rachman	Sech Bauseer	Bonthain
〃	— 〃	〃	Alhamdanie	Said Alhabassij	Cheribon
〃	— 〃	stooms.	Macasser	A. G. Bosch	Batavia
〃	— Nederlandsch	bark	Christina Helena	C. Tjebbes	Nederland
〃	20 〃	〃	Gronwet	F. C. Kamminga	Ned. via Bez. en Panar.
〃	21 Ned. Indisch	schoener	Fathool Wadoet	Sech Alhadat	Grissee
〃	22 Nederlandsch	bark	Copernicus	L. Visser	Nederland

In lading liggende Schepen te *Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Pruissische	bark	Dolphin	Klein	Nederland	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsch	〃	Macasser	Rip	Nederland	〃
Zweedsch	〃	Constance	Soderberg	Nederland	〃
Sardinisch	〃	Lijdia	Bazano	Nederland	〃
Nederlandsch	〃	Hendrik Jan	J. van der Meijden	Nederland	〃
Hamburgsch	〃	Herschel	Hauschild		Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Amerikaansch	〃	Witeh	Hultman	Boston	〃
Hamburghsch	〃	La Rochelle	S. Meijer	Cork	〃
Ned-Indisch	〃	Ellen	Wentholt		B. Kopersmit & Co.
Nederlandsch	〃	Eensgezindheid	Flikt		〃
〃	〃	Eclipse	C. J. Doeksen	Amsterdam	〃
〃	〃	Delftshaven	Schaap	Nederland	〃
〃	〃	Dorothea Henriette	D. Smit	Holland	R. J. van Eck & Co.
〃	〃	Jan van Brakel	C. Verheij	China	E. ten Brink & Co.
〃	〃	Almelo	B. P. Tjebbes		Schimmelpennick & Co.
〃	〃	Stad Assen	H. J. Haverbult	Nederland	〃
Nngelsch	〃	Henrij Wiach	A. Griffin	Balie	Hill Broekman & Co.
Ederlandsch	〃	Agatha en Maria	W. B. van Zijp		P. Kervel & Co.
〃	〃	Batavier	A. de Voogd v. d. Straaten	Nederland	e. F. van Leeuwen & Co.

Vertrokken schepen van *Palembang*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec. 5	N. I.	bark	Justina	Lim Goanling	Linga
〃 10	〃	schoen.	Bintang Tiega	Tjia Tjioe	〃
〃 12	〃	bark	Kim Tiantaij	Kwee Sintjie	Cheribon

Aangekomen schepen te *Panaroekan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 30	N. I.	kotter	Paulina	Latip	Pasoeroean

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec. 1	N. I.	kotter	Paulina	Latip	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov. 2	N. I.	stooms.	Padang	Guijot	Batavia
〃 —	N. I.	schoen.	Delly	Beren Huijsen	Ternate
〃 3	N. I.	〃	Johanna Catharina	Kitjiel	Mijsole

Vertrokken schepen van *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov. 3	N. I.	stooms.	Padang	Guijot	Batavia
〃 5	Z. M.	〃	Etna ...... lt. t/z. 1	J. Vos	Ternate
〃 —	N. I.	schoen.	Johanna Catharina	Kitjiel	Macasser
〃 7	〃	〃	Delly	Berendhuijsen,	Haroeko
〃 9	Z. M.	Korvet	Pallas	Valentini	Timor
〃 —	N. I.	schip	Faidoel Mobarak	Noerdien	Soerabaija
〃 14	Zwd.	brik	Cachelot. kapt. lt. t/z.	d'Hamcourt	Boero

Handelsberigt van China.

HONGKONG, 29 NOVEMBER.

Invoer.

Opium. Sints het vertrek der laatste mail zijn aangevoerd 140 kisten *Bengalsche* en 630 kisten *Malwa*. Onverkochte voorraad: 1200 kisten *Patna*, 400 *Benares* en 270 id *Malwa*.

Te Shanghae werden aangevoerd 165 kisten *Malwa* en 172 id. *Patna*. Prijzen 474 @ 488 tails voor *Malwa* en 547 @ 562 voor *Patna*.

Foochow, 19 Nov. *Malwa*: $ 645 @ $ 650, — *Patna*: $ 700 @ 800, — *Benares* $ 770 @ 775.

Rijst. Prijzen te Canton: *Arracan* $ 1.65 @ $ 1.90. — *Bassein* $ 185 @ $ 1.95, — *Bally* $ 1.85 @ $ 2.20, — *Bengaalsche* $ 2 @ $ 2.25, — *Siam* $ 1.50 @ $ 2.10.

Te Hongkong: *Siam* Carga $ 2 @ $ 2.10, — *Bally* $ 2.40 @ $ 2.50, — *Java* $ 2.40 voor witte carga, — *Arracan* $ 1.90.

Handelsberigt der Philippijnsche Eilanden.

MANILA, 23 NOVEMBER 1859.

Invoer.

Witte Shirtings. Markt flaauw, weinig voorraad. 35000 stukken ad $ 2.80 @ $ 2.95 voor 50 @ 52 yards en $ 3 @ $ 3. $12\frac{1}{2}$ voor 54 yards.

Grijze Shirtings. 1500 stukken $8\frac{1}{2}$ ℔ goede, $ 3.$18\frac{3}{4}$ ₰ 40 yards.

Grijze Twills. 1000 stukken $7\frac{1}{2}$ ℔ goede ad $ 3 ₰ 32 yards. Genoteerde prijzen: 7 @ 8 ℔ goede $ 2.90 @ $ 3.05; 9 ℔ goede $ 3.25 @ $ 3.50 (₰ 32 yards).

Uitvoer.

Suiker. Sints de laatste mail 15000 pikols gekleide ad $ 5.50 per pikol en naderhand nog 11000 pikols ad $ 5.50 @ $ 5.$87\frac{1}{2}$.

Van ongekleide soorten zijn 7000 pikols aan de markt gebragt, en verkocht voor $ 3.75 @ $ 3.80.

Hennep. Ongeveer 10,000 pikols zijn aangevoerd uit de provincien, verkocht ad $ 5.05 @ $ 5.$12\frac{1}{2}$ ₰ pikol voor gewone en $ 5.30 voor goede.

Koffij. Schaarsch en waard $ 13.75.

Cigaren. Een gouvernements veiling van 18.600 millioen is den 18den gehouden. De prijzen waren:

15	mil.	Londres			ad	$	15	₰	mil.
3200	〃	No.	2	Havana	〃	$	8	〃	〃
150	〃	〃	3	〃	〃	$	〃	〃	〃
150	〃	〃	4	〃	〃	$	6	〃	〃
50	〃	〃	5	〃	〃	$	5	〃	〃
50	〃	〃	1	Cheroots	〃	$	14	〃	〃
5600	〃	〃	2	〃	〃	$	8	〃	〃

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 31 DECEMBER.

Arak, *f* 50,— afgedaan
Koffij, Java *f* 35,25,—
———, Padang,
Suiker No. 16 *f* 15,50 @ *f* 15,25—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 12,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, *f* 200,—
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,—
———, 〃 〃 2de kwaliteit, *f* 125,— @ *f* 135,—
———, Carga *f* 105 @ *f* 115,—
———, Gouvernement, 103%.
Wisselkoers op Holland $103\frac{1}{2}$%,— Engeland *f* 11,25 @ *f* 11,$32\frac{1}{2}$,— Singapore *f* 2,70,— China *f* 2,77,— Calcutta *f* 120,— nominaal.

TE SOERABAIJA, DEN 26 DECEMBER.

Suiker *f* $15\frac{1}{4}$ @ *f* $15\frac{1}{2}$,—
Koffij, *f* 35,—
Rijst, (Carga) ₰ koijang *f* 140 @ *f* 150,—
Idem (witte) 〃 〃 *f* 165 @ *f* 180,—
Koehuiden ₰ pic.
Arak ₰ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 27,—
Olie (Katjang) *f* 16,—
Kadjang Matten *f* 12,—
Rotting *f* $8\frac{1}{2}$,—
Wisselkoers 103%

Lijst der in het Entrepôt aanwezige regalen.

VAN DEN 24 TOT EN MET DEN 31 DECEMBER 1859.

Van Nederland per Ned. schip *Jan de Witt*, gez. Guijt.

3 st. zeildoek, zonder merk.
1 krandj. zonder merk.

Per *Graaf Dirk III*, gez. Rotgans.

1 pak adres *H. van Blommestein*, te Pecalongan.
1 pak adres *Martens*.
1 pak adres *Schr*, no. 35321.
1 pak adres *Bar e*.
1 pak gemerkt F / S
1 pak gemerkt DE.
1 pak gemerkt HP G / S
1 pak gemerkt DE & Z.
1 pak gemerkt E / AJ & C.
1 pak adres *Schimmelpenninck*.
2 pakk. gemerkt H & DR / VH & VVH
1 pak adres *Tiedeman en van Kerchem*.
1 pak adres *P. Beets* / v. H.
1 pak gemerkt GH no. 101/110.
3 pakk. gemerkt HV.
1 pak gemerkt Fouds.
1 pak gemerkt H & R (driehoek met een streep) no. 412.
2 pakk. gemerkt S & C.
1 pak gemerkt S no. 3454.
1 pak gemerkt P.

Per stoomb. *Padang*.

1 kt. adres *Verploeg*.

Per *Nieuw Holland*, gez. Tuk.

1 pak gemerkt VHV adres *Seelig*.
1 tromm. adres *H. W. J. A. Gaster*.
1 pak adres *Landberg*.
1 pak gemerkt BH.
1 kt. gemerkt A no. 1.
1 kt. gemerkt AKB.
2 ks. gemerkt M H N.
1 kt. adres Kommandant en Inspecteur van de Koninklijke Zeemagt in Oost-Indie adres Havenmeester.

Per *Hollandia*, gez. Ruige.

1 pak gemerkt PL no. 2528.
1 pak gemerkt PC no 256. / B
1 pak gemerkt BA & C no $241\frac{1}{2}$ / N
1 pak gemerkt BA / MD
3 pakk. adres *van Ommeren, Rueb en co.*
2 pakk. adres *Andreas*.
1 pak gemerk (zeshoek) no. 122.
1 pak gemerkt AR 262/278 / E
1 pak gemerkt GS. 144
2 pakk. adres *Gumprich*.
1 kt. gemerkt BG.
1 kt. gemerkt PA & C. no 46
1 kt. gemerkt (twee vierkant met een pijl er door). no 1

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 19 TOT EN MET DEN 21 DECEMBER 1859.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Amstel*, gez. Rademaker, agt. B. Kopersmit en co.

18 coll. manufact., *Pandel en Stiehaus*.
4 kn. schilderijen en spiegels, 4 kn. hammen, *Gumprich en Strauss*.
14 kn. en 25 coll. manufact., *Niederer*.
1 kt. kleederen en speelgoed, *G. Kolff en co.*
3 kn. provisien, *L. Platon en co.*
12 kn. diversen, *T. Crone*.
20 kn. diversen, *L. Meijer*.
100 vn. meel, 1 kt. schoenen, *Paine, Stricker en co.*
13 kn. ijzer en pleetwerk, 18 do. marmer, *Reynst en Vinju*.
20 kn. manufact., *Arnold en Zoon*.
1 kt. boeken, *Specht Grijp*.
1 kt. eenhoorns, 4 do. diversen, 16 do. provisien, 11 do. modewaren, medicijnen en glaswerk, 20 do. manufact., *Agenten*.
38 coll. .... *Gebr. Roselje en co.*
3 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
58 coll. manufact., 111 do. koopmanschappen, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
46 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
120 keld. lijnolie, *J. Cezard en co.*
12 coll. meubelen en manufact., *H. van Riet en co.*
200 keld, genever, *Maclaine, Watson en co.*
4 kn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
4 kn. drukwerk, *Javasche Bank*.
40 coll. medicijnen, *Nauta*.
4 coll. diversen, *Haager en Schuurman*.
10 kn. kantoorbehoeften, *H. M. van Dorp*.
10 kn. kantoorbehoeften, *W. Bruining*.
3 kn. kramerijen, *B. Andreas en co.*
2 coll. modewaren, enz., *Gez. de Bruin*
3185 coll. koopmanschappen, *Voor Samarang en Soerabaija*.
20 vs. zilv. munt, 100 do. kop. do. 309 do. vleesch, *Gouvernement*.
562 coll. manufact., *N. H. M.*
1 piano, 20/m. steenen, *Gezagvoerder*.

Van Sydney per Ned. bark *Galilei*, gez. Kock, agt. E. Moormann en co.

508 tonn. steenkolen, 40 vn. vleesch, *Hunter, Houghton en co.*

Van Nederland per Ned. bark *Albrecht Beijling*, gez. Muller, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

189 pijp. genever, 100 vs kop. munt, 20 do. zilv. do. 26 kn. ijzerwerk, *N. H. M.*
18 ankers, 19 kettingen, *Gouvernement*.
1138 blokk. zink, 10 vn. ijzerdraad, *B. Andreas en co.*
1 kt. manufact., *J. Cezard en co.*
100 ks. lood, *Tiedeman en Kerchem*.
50 boss. staal, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
50 boss. staal, *Dümmler en co.*
100 vs. spijkers, *C. Bahre en G. Kinder*.
14 kn. diversen, 104 md. bier, 100 ks. cognac, 100 do. champagne, *Gumprich en Strauss*.
50 arak leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
50 arak leggers, *G. Wilson en co.*
25 arak leggers, *Order*.
200 keld. genever, 100 vs. boter, 70 ks. kaas, 35 coll. provisien, 25 hammen, 50 vs. haring, *Agenten*.

Van Amsterdam per Ned. schip *Sir Robert Peel*, gez. Lange, agt. Schimmelpenninck en co.

20 vn. zilv. munt, *Gouvernement*.
12 bn. zakken, 6 vs. boter, 1 pak provisien, *Gumprich en Strauss*.
1 dageurotijpe toestel, *Tiedeman en van Kerchem*.
12 kn. en 9 coll. manufact., *Order*.
125 vs. verf, 17 kn. papier, 103 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
5 coll. provisien, *van Riet en ter Gouw*.
2 kn. diversen, *Nauta*.
4 coll. manufact., 12 bn. zakken, *Pitcairn, Syme en co.*
35 coll. manufac., ...
44 coll. manufact., *Arnold en Zoon*.
2 ks. kaas, 120 vs. boter, 1 kt. hammen. *Gezagvoerder*.

Voor Samarang.

5 kn. diversen.

Voor Soerabaija.

8 bn. zakken, 1 kt. koopmanschappen.

Van Nederland per Ned. schip *Graaf Dirk III*, gez. Rotgans, agt. Schimmelpenninck en co.

20 vs. zilv. munt, *Gouvernement*.
600 ks. cognac, 44 coll, 188 kn., 8 bn. en 6 pakk. manufact. en kramerijen, *C. Ba[hre] en G. Kinder*.
160 kn. en 37 vn. wijn, 25 pijp. en 20 vn. bier. 4 kn. provisien, *L. Pla[ton] en co.*
20 coll. provisien, 30 bn. zakken, 26 coll. manufact., 150 keld. lijnolie, md. wijn, *B. Kopersmit en co.*
150 assen, *Neuman*.
118 coll. Machinerien., *Quarles van Ufford*.
40 kn. manufact., 50 do. bier, *Haager en Schuurman*.
40 coll. provisien, *Paine, Stricker en co.*
1 pak goudgeld, *Tiedeman en van Kerchem*.
100 keld. lijnolie, 100 vs. boter, 50 blikk. meel, 2 kn. manufact., *Agenten*.
79 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
40 pakk. garen, 48 coll. manufact., 10 do. medicijnen, *Busing, Schröder en co.*
100 keld. lijnolie, *B. Andreas en co.*
100 vs. boter, *Wermuth en co.*
10 coll. medicijnen *Schröder*.
50 vs. boter, 25 coll. manufact., *T. Crone*.
5 coll. medicijnen, *Göring en co.*
24 kn. medicijnen, 9 kn. aardewerk, *Specht Grijp*.
30 kn. bier, 52 pakk. ...... *John Pryce en co.*
17 kn. bladkoper, 5 vn. spijkers, *Roluft*.
200 vs. boter, 66 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
38 coll. manufact., *Engelhard en co.*
13 kn. diversen, 76 dov provisien. 400 ks. zeep, 3 kn. ledikanten, *Gumprich [en] Strausz*.
200 vs. boter, 5 kn. diversen, 402 coll. verfwaren, *G. Buijx en co.*
14 coll. en 4 kn. manufact., 200 vs. loodwit, *Dümmler en co.*
19 kn. manufact., 2 do. koperwerk, 1 do. aardewerk, 9 do. glaswerk, 30 ha[m]men, *Gebr. Roselje en co.*
17 kn. en 2 pijp. bier, 21 kn. likeur, 7 coll. provisien, *van Riet en ter Gou[w]*
24 kn. bier, 90 coll. provisien, *S. B. van Kleeff en co.*
100 vs. boter, *Fraser, Eaton co.*
8 kn. kramerijen, wijn. enz., 75 stav. ijzer, 55 coll. staal, 65 do. manufa[ct.], *Arnold en Zoon*.
2 kn. orgel en kleederen, *J. Brown*.
3 coll. manufact., *H. van Riet en co.*
11 coll. coll. ijzerwerk, 50 do. koperwerk, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
3 kn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
1 kt. zilverwerk, *Teist*.
2 bn. laken, *Pandel en Stiehaus*
1 kt. muzijk instrument, *G. Kolff en co.*
1 pomp slang, *Murman*.
5/m. vuurvaste steenen, *Colenbrander*.
8 coll. ijzerwerk, *Gonsalves*.
1 kt. ijzerwerk, *Sieburg*.
24 kn. provisien, *van Ommeren, Rueb en co.*
200 md. bier, 27 kn. provisien, 45 kn. en 5 bn. manufact, 100 vs. bo[ter], *Order*.
15 kn. manufact., 30 led. leggers, *Adam en co.*
14 kn. manufact., *Dümmler en co.*
100 kn. wijn, 33 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
150 vs. boter, 110 pull. lijnolie, 150 hammen, 8 tross. touw, 2 kn. provis[ien], *Gezagvoerder*.
257 kn. wijn, 79 vn. en 20 kn. bier, 200 keld. lijnolie, 20 bn. zakken, 91 k[n.] 1 vt. en 6 coll. koopmanschappen, 15 oxh en 60 ank. azijn, 13 kn. en 1 [...] diversen, 100 vs. spijkers, 10 kn. ijzerwerk, 1 do. lantaarns, 35 coll., 57 [...] 24 bn. en 5 pakk. manufact., 50 blikk. meel, 10 kn. papier, 6 do. ma[chi]nerien, 380 vs. boter, 16 ks. kazen, 42 kn. en 37 coll. provisien, 3 [...] kramerijen, 2 do. olie, 2 do. bitter, 1 do. parfumerien, 3 do. spiegels, 4 [...] zilverwerk, 1 do. vruchten, 4 do. speelgoed, 1 pomp slang, 1 kt. drukwe[rk], 155 blokk. lood, 1889 stav. ijzer, 1 kt. kindergoed, 100 hammen, 100 [...] verf, *Lading voor Soerabaija*.

Uitvoer.

Naar Bremen per Amerik. bark *Oriental*, gez. Parker, agt. Maclaine, Watson en co.

69 ps. buffelhuiden, 100 legg. arak, 7750 pic. rijst, 30/m. rottingstokken, [...] do. rotting, *C. Bahre en G. Kinder*.
1182 pic. rijst, *E. Moormann en co.*
10 vn. meel, 10 do. vleesch, 1 do. pik, 1 do. gedr. appelen, *Aan boord geb[leven] lading van Amerika*.

Naar Australie per Oldb. schip *Alt Meckelenburg*, gez. Kerff, [agt.] Maclaine, Watson en co.

8142 pic. suiker, 500 voeten vegers, *Morgan, Melbourn en co.*
150 pakk. bezems, *Hunter, Houghton en co.*

Naar Frankrijk per Fr. schip *Fernand*, gez. Blanchet, agt. E. Moormann en co.

159 pic. rotting, 4/m. rotting stokken, 1474 pic. suiker, 2 do. buffelhoorns, [...] do. gomdammer, 35 do. lange peper, 829 do. zw. do. 106 do. witte do. [...] kn. Jap. was, 687 ps. koehuiden, 5 kn. Jap. en Chin. goederen, 12 C[...] stoelen, 8510 ℔ thee, 114 kn. do. 2126 pic. rijst, 56 do. sago, 1 keld. ge[ne]ver, *Agenten*.
11 kn. lakwerk, 4 do. meubelen, *Haager en Schuurman*.
6 coll. bagage, *Schimmelpenninck en co.*
3 vn. vleesch, uit entrep. *van Ommeren, Rueb en co.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *Ceres*, gez. Mammes, agt. C. Bahre en G. Kinder.

400 pic. tin, 70 do. rotting, *N. H. M.*

Voor Tjilatjap.

61 coll. meubelen, *de Vlugt qq.*
307 stav. ijzer, *P. Landberg en Zoon*.
10/m. steenen, *Gouvernement*.

AAN- EN UITVOER TE AMBOIN[A]

VAN DEN 2 NOVEMBER TOT EN MET DEN 6 1859.

Aanvoer.

Van Batavia per N. I. stoomb. *Padang*, gez. Guijot.

39 kn, manufact, 5 do. kramerijen. 50 do. cognac, 5 do. chambertin, 4 [...] man. sigaren, 6 md. bier, 3 vn. meel, 10 vs. boter, 3 kn. tin, 1 pak g[...] huipen, 5 fl. gie, 1 kt provisien, 5 do. champagne. 16 do. wijn, 2 do. [...] netten' 2 pakk. leder, *Van Samarang*.
1 kt. tinwerk, *Van Soerabaija*.
56 kn. dranken, 3 legg. arak, 2 kn. koopmanschappen, 10 do. wijn, 1 do. [...] 23 coll. provisien, 55 kraudj. suiker, 3 kn. sigaren, 10 vs. boter, 26 ks. [...] 2 do. boeken, *Van Macasser*.
1 keld. .... *Van Ternate*.

Van Zuidwester Eilanden per N. I. schoener *Delly*, gez. Berendhuijzen.

3 paarden, 3 buffels, 20 schapen, 30 varkens, 5 pic. uijen, 5000 ps. chitzen

Van Mijsole Per N. I. schoener *Johanna Catharina*. gez. Ketjiel.

300 pic. sagomeel.

Uitvoer.

Naar Batavia per N. I. stoomb. *Padang*, gez. Guijot.

5 coll. naturalien, 7 ks. diversen, *Voor Soerabaija*.
6322 zilv. munt, *Voor Macasser*.
5 kn. lijnwaden, 8 do. diversen, 8 pakk. en 5 pic. dingding,
2 kn. gedr. visch, 3 kraudj. ta ak, 11 zakk. bitterhout, *Voor Banda*.

Naar Macasser per N. I. schoener *Johanna Catharina*, gez. Ketjiel.

354 pic. sagomeel, 1 kt. parld'amour, 1 pic. karret, 21 pakk. tabak, 1 kt. b[...] 1 do. sardijntjes.

Naar Soerabaija per N. I. schip *Faidool Mobarak*, gez. Hamdja Noerdin

228700 ps. gedr. sago, 80 do. linga planken, 6 pic. foelie, 125 fl. kaijoe p[...] olie, 54 ps. tafelbladen, 100 pic. wortelhout, 9 ps. linga balken, 473 [...] zeep, 7 zakk. kenari.

Aangekomen Passagiers te Batavia

van den 28 tot en met den 30 December 1859.

Met het Ned. Ind. stooms. Menado, kapt. A. A. Couteron, de Luit. [...]taij van Overstraten en de Offic. van Gez. de Leeuw van Soerabaija.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, Kapt. W. A. J. Keller, de h[h.] A. Stok en familie, Meister, Andriesen, Remmeest, Dauwijk, Luit. t/z. Ou[...] Mevrouw Wilkens en 1 kind benevens Z. M. troepen en schepelingen [van] de Marine van Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulsteijn, Majoor [...] Daalen, Echtg. en 2 dochters, Kapt. der Inf. Essers, de hh. Bik, Meker[...] Haas, Hemkem, van Beuschom, Siebold en Z. M. troepen van Samarang.

Met het Ned. schip Twee Anthonijs, Kapt. C. van Rijn van Alkemade, de [...]ren Thooft, Andriessen, van Noorden, Heijliger, Mentz, Heijting, Mon[...] Froideville, echtg., 8 kinderen en Gouvernante, Trip en echtg. Hoijer, Mev[...] de weduwe Steijn. Parve, Mejufvrouwen Haas, Webb, de Vriese en Wagner [van] Rotterdam.

Met de Ned. Ind bark Jenoer, Gez. Said Alie, Kapt. van der Huc[...] Luit. de Lassasie, de heer K. J. Jellinghaus, en Z. M. troepen van Palem[bang].

Vertrokken Passagiers van Batavi[a]

van den 28 tot en met den 30 December 1859.

Met Ned. de Ind. stoomschepen. Macasser, Kapt. A. G. Bosch en Menado, [...] A. A. Conteron, de 1 Luit. der Genie Caspersz, 2 Luit. Art. Winter, B[...]meester 2 kl. Douglas, Offic. van Gez. 3 kl. van Andringa en van Rie[...] en de 2de, 3de, en 6de kompagnie van het 7 Bat. Inf. met hunne respe[ctieve] Officieren naar Banjermassing.

Met de Ned. Ind. bark Ydroesie, Gez. Sech Bakir, de heer P. E. An[...] naar Sumanap.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen b[...] nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk [volgens] de wet H. M. VAN DO[RP]

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA